

Po klerikalni poti

Puceljeva politika hoče napredne Solvence angažirati za enostransko plemensko opredelitev.

Prostodušne državniške izpovedi gospoda Pucelja na občnem zboru SKS so, kakor je bilo pričakovati, vzbudile v vrstah naprednih in narodnih pristašev njegove stranke pravcato paniko. SKS naj gre zato v Radičevu torbo, ker smatra g. Pucelj, da bo potem z radičevci vred mogla priti v vlado ter dobiti ministra. Ker je g. Pucelj edini poslanec SKS, je naravno, da bi v tem slučaju bil tudi edini slovenski kandidat za ministrski portfelj. S to kombinacijo je g. Pucelj uprav originalno korigiral svetopisemski izrek ter ga reduciriral na enostavno formulo: eden izvoljen, eden poklican.

Ta račun se dopada g. Pucelju, a se ne dopada treznim pristašem SKS, ki ne morejo pojmili, da naj bi se stranka slovenskih naprednih kmetov izročila Radiču in njegovim eksponentom radi osehne spekulacije enega samega človeka. G. Pucelj čuti odpor, ki se pojavlja proti njegovim političnim mešetarski kupčiji, katere utis skuša naknadno ublažiti in korigirati v raznih »razgovorih«, a z njimi le še bolj razkriva svojo naravnost neverjetno lahkomišelnost.

G. Pucelj pravi, da ga je hrvatski vzgled naučil, kaj premore enotna fronta. Dosledno temu spoznanju bi se moral g. Pucelj pridružiti klerikalcem ne pa radičevcem. Interesantno je, da vidi voditelj SKS, katere program je bil dosedaj lukroslovenski, političen spopas v plemenskih frontah in pri tem si očitno še utvarja, da je zamislil nekaj novega. Na skupno slovensko plemensko fronto pozivalo že par let klerikalci, toda baš ker vidimo vsi napredni slovenski ljudje opasnost te kombinacije je plemensko fronto tudi SKS dosedaj odločno odklanjala ter je nasprotno, v smislu svojega programa, poskušala sodelovati na stanovski kmečki fronti, družec se s stranko srbskih zemljoradnikov. Ta stanovska fronta je bila v Sloveniji tudi njena glavna agitacijska sila. To vse je g. Pucelj čez noč podrl. Pustil je brez besedice svoje zemljoradniške tovariše na cesti ter si izbral za komandanta g. Prepeluha. Nič ne more nazornejše karakterizirati brez-

glavnosti te politike, kakor dejstvo, da se ji pridružujejo sedaj tudi skrahirani voditelji NSS, ki so kakor znano, vedno tam, kjer gre za zrušeno stvar. Na žalost Puceljeva politika ni samo brezglava, ona je tudi opasna. V sporu med Hrvati in Srbi žene g. Pucelj del enih Slovencev na Radičevu stran. On je zato, da se angažiramo Slovenci za Hrvate proti Srbom. Tudi v tem oziru koraka torej g. Pucelj popolnoma po nesrečni poti, ki jo hodijo že ves čas sem klerikalci. Klerikalni katastrofalni politiki je uspelo predstaviti srbskemu delu naroda Slovence kot zaveznike hrvatskega separatizma. Kdor količkar pozna razmere, ve prav dobro, da je ta politika specialno s stališča naših ožjih slovenskih interesov naravnost samomorilna. G. Pucelj jo hoče sedaj še bolj poudariti. Njemu ne zadostuje, da so že klerikalci v ožjem bloku trdno zvezani z radičevci in hrvatskim separatizmom, on je z verno na poslu, da v to družbo zaplete tudi del naprednih Slovencev!

Pri tem ima korajžjo, da imenuje svojo akcijo »korenitev dela za sporazum med Jugoslovenci«!

Potrebno bi bilo, da pride reakcija proti vratolomnim eksperimentom gospoda Pucelja čim preje, predno nastane nepopravljiva škoda slovenskim in naprednim interesom.

+ Za tajnikom SKS g. Bukovcem je prišel sedaj tudi g. Pucelj, ki pripoveduje v nekem razgovoru sledeče: »Zlasti se moram smejati, kadar očitajo koristolovstvo meni gospodje, ki so si dali v začetku l. 1919., ko smo skupaj organizirali demokratsko stranko, izplačevati za svoja pišle govorce iz strank, ne blagajne no 500 do 800 kron in k' so zaman poskušali, da bi tudi meni vsilili potne stroške.« Kar smo povedali gospodu Bukovcu to velja tudi državniku Pucelju, G. poslanec naj pove, kdo si je dal izplačevati nagrade iz strankine blagajne JDS in naj ne namizuje noldo, da se je kdorkoli v vrstah demokratskih politikov okoriščal s strankinim denarjem. Ako g. Pucelj tega ne stori, mu bomo prav odkrito povedali svoje mnenje o takem načinu polemike.

Današnja planinska tombola odgodena!

Radi nedovoljnih gmotnih uspehov in posebej še radi vremenske nestanovitnosti se planinska tombola za koč na Mirni gori preloži na prihodnjo nedeljo, dne 17. maja. Ta dan bo tudi veselica v Tivoliju!

V novi politični situaciji

Pucelj: Od straže horvaške mi sonce gor pride, tja v Velike Lašce mi zopet zaide ...

Politične beležke

+ »Jutro« je kisto, pravi »Slovenec«, in citira — zagrebški »Obzor«. In zagrebški »Obzor« naravno že poldrugo leto ne dela drugega, kakor kisa jezo proti Svetozarju Pribeževiću in samostojnim demokratom, ker je to njegov poklic in atribut. Zato naprošamo »Slovenca«, naj le še večkrat posname »Obzorovo« kisto mleko. Pa ni vrag, da ne bi »Jutrovci« zopet postali dobre volje.

+ Pametno in resno mnenje o fraternalizmu z radičevci. Sotrudnik »Riječ« se je razgovarjal s sam. dem. poslancem Glišo Tadičem o znanem bratenju nekaterih članov anketnega odbora z radičevci. G. Tadič je dejal: »Po mojem osebnem mnenju je ta fakt neobičajen. Milan Proić, kamor so se g. podali na večerjo, je znan član vseh Radičevih političnih pokretov. Zato je stvar absurdna. Ako posamezni g. tak lahko zapadajo v fraternaliziranje in sentimentalnost, je to njih privatna stvar. Seveda v to grožnjo nihče ne veruje ...

Anglija že zdaj izdaja 300 milijonov funtov šterlingov izključno v socialne svrhe. Churchill pa hoče, upoštevajoč dejstvo, da so konservativci zmagali pri volitvah s pomočjo delavskih glasov, še razširiti socialno zavarovanje. Po tožadnem njegovem predlogu bi dobivala vdova vsakega zavarovanega delavca dosmrtno pokojnino okrog 160 dinarjev tedensko. Za otroke do 14 let bi dobivala tedensko okrog 80 dinarjev za naistarejšega, za ostale pa po 50 dinarjev po današnjem kursu. V slučaju smrti bi vdova zgubila lastno pokojnino, pokojnina za otroke pa bi ostala. Sirote brez očeta in matere bi prejemale tedensko podnoro okrog 120 dinarjev za naistarejšega in nad 100 dinarjev za vsakega ostalega. Starci, ki zdaj prejemajo tedensko nekako 160 dinarjev, v starosti od 70 let naprej, bi začeli dobljati pokojnino že s 65. leti.

Vsekakor lepa perspektiva za delavstvo, stvar ima le ta nedostatek, da bi zvišane prispevke morali zopet plačevati podletniki in služabenci. Opozicija pa zahteva, naj bi jih do popolne odprave brezposelnosti plačevala državna blagajna ...

Iz demokratske stranke

Današnja predavanja

V Ratečah ob 10. dopoldne v gostini Kaizar. Predava Stojan Babič o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kreditov.

V Breznici ob 3. popoldne »Pod Stolum« v Mostah pri Zirovnici. Predava g. Milan Cimerman o osnutku zakona za izenačenje davkov in podeljevanju kmetijskih kreditov.

V Starem trgu pri Rakeku ob 8. zjutraj v šoli. Predava g. Janko Blagane o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kreditov.

V Cerklji ob 15. pri Zumru. Predava g. Janko Blagane o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kreditov.

V Pristavi pri Trzinu ob 4. popoldne »Pri Primožiču«. Predava g. doktor Stane Rape o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kreditov.

V Laškem predava g. dr. Joža Bohinjec o socialnem zavarovanju delavstva.

Z ozirom na tehnične ovire se odovedujeta predavanju v Kranjski gori, ki se bo vršilo kasneje in na Jesenicah, ki se vrši v soboto, dne 16. t. m. ob pol 8. zvečer pri Humru.

Enaka pravica za vse

(Dopis.)

Ob premeščanju prof. Remca in prof. Jarca iz Ljubljane je »Slovenec« na široko odprl svoje registre in v vseh svojih predalih piše samo o tej stvari. Radi dveh profesorjev, ki jima more premeščenje služiti samo v korist radi izpopolnitve, »Slovenec« res ne pričakoval tolike gonje. Prepričani smo, da bi »Slovenec« niti ne znil besede, če bi obema profesorjema prosvetno ministrstvo dovolilo n. pr. celoleten dopust z mastno podporo radi znanstvenega proučevanja naših južnih krajev, da bi lažje pisala kake učne knjige, četudi bi nikoli ne izšle. Saj vemo, da se ni razburjal tudi ob podobni priliki, ko je dalo prosvetno ministrstvo svoječasno profesorju, vodilnemu pristašu SLS, več mesečen dopust in denarno podporo, da bi proučeval srbski jezik med Srbi samimi in si pridobil potrebno znanje za sestavo slovensko - srbske slovnice. Gospod se je menda parkrat peljal med svojim dopustom v Beograd, kjer je posetil Jugoslovanski klub, slovnice pa še do danes ni spisal in jo bržkone tudi nikoli ne bo.

Zakaj pa bi ne smela biti prof. Remec in prof. Jarc prestavljena? Ali morda zato, ker je prof. Remec podnačelnik SLS in predsednik »Gospodarske zveze«, prof. Jarc pa privrlec SLS in zelo petičen mož? In zakaj bi smeli demokraciji predstavljati samo demokrate, pristašev drugih strank pa ne, daj velja enaka pravica za vse. Opozoriamo samo na to, da je prof. Remec kot podnačelnik SLS in predsednik »Gospodarske zveze« preganjal lastne pristaše, ki so bili v službi podjetij SLS, predvsem pa »Gospodarske zveze«, kjer je še nedavno vrzel na cesto lastne ljudi zato, ker se kot vestni uslužbeni niso strinjali z njegovimi spekulacijami! Ni mu bilo mar niti za pripadništvo k SLS niti za družine teh ljudi. In končno prof. Remec je kot predsednik »Gospodarske zveze« moralno neodgovoren za goljufije, ki so se vršile z znanimi prevozniki ter bi zaslužili še povsem drugo kazen. In kaj je počel prof. Jarc v »Kmetijski družbi« kot vladni komisar z uradništvom, tudi še ni pozabljeno! »Slovenec« se zavzema za oha gospoda z dolgimi lamentacijami, ker sta »veljaka« v SLS. Za tiste, ki nimajo sreče, da bi sedeli v njuni družbi kot upravni svetniki raznih podjetij SLS, se doslej še ni zavzel s bliskovito verno. To vedo zlasti mnogi pristaši krščanske - socialne struje v SLS, ki jim je prof. Remec zagodel marsikatero nekrščansko ljubezljivost in od katerih so mnogi, ki so obhajali mamonizem voditeljev SLS, izgubili borni kruh, ki so ga imeli v podjetjih ali ustanovah, odvisnih od SLS.

Niti od daleč ne mislim na kako maščevalnost, čudno se mi pa zdi, da se časopis Jugoslovanske tiskarne s toliko verno zavzema za dva gospoda samo radi tega, ker sta dobro situirana, medtem ko doslej še nismo čuli, da bi se zavzel kdaj za tiste, ki so odvisni samo od svoje službe. Gospodje naj pogledajo predvsem v svoja podjetja, kjer lahko na najenostavnejši način uveljavijo tista načela, ki jih drugim pridružujejo. Dokler boste zahtevali samo od drugih ubižnosti, sami pa najbolj grešili proti

njej, kjer imate moč, bodo take lamentacije, kakor jih sedaj obhaja »Slovenec« povodom premeščanja prof. Remca in prof. Jarca iz Ljubljane, presedale vsakemu pametnemu in pošteno mislečemu človeku. V ostalem naj dr. Korosec in tovariši spravijo stvar v obliki interpelacije pred parlament, pa se bo pokazalo, ali je minister res krivično ravnal ali ne.

Kar odkrito naj povem, kaj pravijo naši možje k premeščanju teh gospodov: »To je pa Pribežević pametno napravil!«

Krščanski socialci.

Iz Churchillovega proračuna

London, 4. maja.

Niti Hindenburgova izvolitev niti ostala vprašanja zunanje politike ne vzbujajo te dni posebnega zanimanja angleškega javnega mnjenja. Vsa pozornost davkoplačevalcev, industrijskih, finančnih, trgovskih in delavskih krogov velja cel zadnji teden in bo še nekaj dni veljal državnemu proračunu, ki ga je zakladni kancler Winston Churchill predložil parlamentu.

Ta proračun vsebuje tri skupine vprašanih, ki so predmet najživahnije diskusije in sponada nasprotujočih stališč. Prva je povratek k zlati veljavi, druga zvišanje carine na uvoz takozv. »luksumskih« izdelkov in tretja razširjenje socialnega zavarovanja.

Povratek k zlati veljavi še ne pomenja, da pride zlat denar v promet, pač na dovoljuje izvoz zlata. Churchill smatra, da je že napočil trenutek za to korak. Finančni položaj dežele je po njegovem mnenju že tako stabiliziran, da se bo prehod izvršil brez potresa. Da podpre svoj predlog, je zakladni kancler izjavil v spodnji zbornici:

»Če se Anglija hitro ne vrne k zlati veljavi, se svetovne kurcije ne bodo sklepale v Londonu v funtih šterlingih, ampak v New Yorku v dolarjih. Z druge strani bo predložena finančna politika omogočila, da se ogromne rezerve zlata Zedinjenih držav vrnejo v promet, namesto da leže neproduktivne v kletih.«

Da ne bi novega stanja izrabili spekulanti in da bi mogla hraniti funti šterling, je angleška vlada izposlovala v Ameriki 300 milijonov dolarjev kredita, ki ga bo uporabila, kakor hitro se pokaže potreba.

Churchillov predlog je naletel na nasprotnike v mnogih krogih. Nekateri smatrajo, da se navzile ameriškega kredita zlata podlaga ne bo obdržala, drugi pa se boje občitne škode za industrijo in trgovino. Posebno močno je nasprotovanje delavske stranke. Zakladni kancler v MacDonaldovem kabinetu Snowden je predložil izpreminjen predlog, po katerem »zbornica izjavlja, da ne more sprejeti povratka k zlati podlagi, ki bi le povečala brezposelnost in ovirala trgovino.« Snowden je izjavil, da delavska stranka sicer ne nasprotuje povratku k zlati veljavi, da pa čas za ta korak še ni prišel. Zbornica je zavrnila predlog delavske stranke in v sprejem vladnega načrta ni dvomila. (Op. ur.: Zbornica je zakonski načrt že sprejela.)

Zvišanje carine na uvoz luksuznih predmetov je maskiran protekcionizem. Baldwinova vlada bi šla še dalj, če ne bi bila vezana z obliko pri volitvah, da

Za Binkošti
OBLEKE
po znižanih cenah
J. Maček
Ljubljana
Aleksandrova 12.

skemu preokretu v Radičevi stranki, ki je priznala državno in narodno edinstvo, nadeja, da je edino klerikalni tisk nastopil proti naši vladi povodom zadnjih bolgarskih obdolžitvev napram naši državi, da so v Narodni skupščini odtrgali z vrat svojega kluba cirilski napis. »Vreme« izjava iz teh dejstev, da mrzijo klerikalci Srbe in vse, kar je srbskemu delu našega naroda drago. Vprašamo, ali je ljubljansko tajništvo SDS povedalo Srbom, da klerikalci obsojajo priznanje državnega in narodnega edinstva po Radičevi stranki, ali ni storil tega dr. Gosar v Narodni skupščini, ali so demokrati pisali v »Slovenec« članke proti Srbom ob prilik zadnjih bolgarskih dogodkov, ali so demokrati trgali cirilski napise z vrat Jugoslovanskega kluba? Kdo denuncira? Ali so demokrati krivi, če so klerikalci separatisti in nočejo ničesar čuti o Srbih, ali so morebiti oni pisali v »Slovenec« pesmice v rimami »Srbe na vrbe?« Klerikalci so s svojimi očitnimi dejanji dovolj jasno in preveč pogosto pokazali svojo miselnost in svojo sovražnost proti vsemu, kar je jugoslovenskega, da je to lahko opazila vsa jugoslovanska javnost. Poznajo jih dobro Hrvati in poznajo jih tudi Srbi. Če pa »Slovenec« sklepa iz tega, ker vsi srbski listi beležijo s studom klerikalne perfidije in izpade proti Srbom in skupni državni misli, da leži Narodni blok smrtnobol na postelji, potem mu iz srca privoščimo to veselje z iskreno željo: Bog daj norcem pamet!

+ Slab izgovor. Na našo ugotovitev, da je klerikalna stranka izsilila lani poletni premešitev dr. Baltiča iz Ljubljane v Sarajevo, dr. Borka v Beograd, dr. Bevka v Srbijo, upokojitev dr. Pirkmajerja itd., odgovarja škofov list tako: »Ali so »Jutro« in v njim vred vsi samostojni demokrati res tako naivni, da pričakujejo, da bo SLS na volilnih mestih pustila osebe, ki so se v taki meri izpostavile za samostojne demokrate kakor sta se n. pr. dr. Baltič ali celo dr. Pirkmajer?« Tako torej! Klerikalci ne puste demokratov na eksponiranih mestih, demokrati pa bi morali klerikalce! Nič ne govori škofov list o potrebi disciplinarnih preiskav, kadar gre za demokratske uradnike, niti ne pove, kje in kako so se eksponirali za SDS na tak način, da bi kršili svojo službeno dolžnost, dovolj je, da so de-

Danes cvetlični dan v korist vojnim invalidom! Obdolžite se vojnim žrtvam

mokrati in nihče naj ne bo tako naiven, da bi mislil v tem slučaju na pravičnost SLS. To je tista dvojna morala klerikalcev, ki pozna za svoje pristaše drugo mero kakor pa za neklerikalce! In če pomislimo, da je navedena premeščen in opokojitev izvršila SLS na inicijativno svolega poslednjega podnačelnika prof. Remca, si lahko še lažje predstavljamo neupravičenost klerikalnega zabavljanja nad njegovim premeščenjem. Glede dr. Pirkmajerja piše škofov list, da je moral biti zato opokojen, ker da je preko starejših okrajnih glavarjev postal veliki župan. To je isto, kakor če bi vprašali, zakaj niso izključeni iz katoliške cerkve oni mlajši ljubljanski kanoniki ali pa razni mladi dekanji in župniki po deželi, ki so preskočili po letih mnogo starejše svoje duhovne sobrate. Za to »Slovenec« stališče se bodo lepo zahvalili vsi oni klerikalni uradniki, ki so preskočili starejše vrstnike in katere bi torej trebalo penzionirati!

+ Radič in zajedničarji. »Reč« obhaja posebno informacijo, da sta v četrtek popoldne odšla zajedničarja doktor Ivan Lorković in dr. Bazala v zagrebške zapore obiskat Stjep. Radiča ter tekot daljšega razgovora zahtevala od njega, naj se odreče predsedništva HRSS in objavi javen proglas na vse odbore in pristaše svoje stranke, da se HRSS razpušča. Stjepan Radič je to zahtevo odklonil.

+ Češki narodni socialistom na čast je priobčila včerajšnja »Nova Pravda« daljši članek: »Vera, cerkev, klerikalizem« da ne bi bratje Čehi kaj drugega mislili ... Sedaj piše klasilo NSS, da mora vsak NSSar delati na to, da bo imel »svojo lastno vero« ter da je treba proti klerikalizmu »nastopiti kar nalodločneje«. Dosedaj so voditelji NSS prav pridno hodili v škofovo tiskarno, ter sklepali zveze proti demokratu, ki so se v Sloveniji edini dosledno borili proti klerikalci. Seveda, bratje Čehi, tega ne bi smeli doznati!

Excella
je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obit. — Nadomestni deli za vse stroje.
J. GOREC, LJUBLJANA
palata Ljubljanske kreditne banke

Naši kraji in ljudje

Narodu!

Danes proslavljamo po vsej Sloveniji dan treznosti. Obračamo se do vsakega posameznika in do vsega naroda z nujnim pozivom, naj se zave važnosti in pomena tega dneva in naj obrne pogled sam vase, da spozna svoje napačne in ob tem spoznanju trdno sklene, da se teh napak iznebi!

Naiveč in najbolj grešijo nešteti protitreznosti z neizmernim uživanjem alkoholnih pijač. Menda ni v našem narodu nikogar, ki bi ne poznal škodljivosti alkohola. Vendar in kljub temu vlivamo vase dan za dnem strup, ki uničuje naše telesno zdravje, ki ubija razsodnost in miselnost duha, ki ugonablja narodovo imetje in ki povzroča nešteto nesreč po rodovinah in občinah.

Te povodnji, ki se vanj potapljajo narodova moč in lepota, ne more nihče zaležati hitreje in izdatneje, nego narod sam z odločnim odporom svoje volje, ki naj narodu samemu na čast napravi konec takemu samoubojstvu!

Vsako naše dejanje in vsaka naša beseda bodi izraz in odjek treznih, jasnih misli, plemenitosti našega čustvovanja in močnatosti, resnosti našega hotenja! Treznost v vsem življenju — to je sleherno strast, ustvarja temelje bratskega sožitja ter naravnava pridobitne možnosti in tvorne sile vsakega posameznika od samopašnih naslad v strugo obče blaginje, ki zajema iz nje ves narod pogoje lastnega razvoja in napredka.

Spoštuj samega sebe in boš živel in delal trezno! Živi in delaj trezno, da se pridružiš oni četi narodnih mož in žena in dostojnih ljudi iz vseh slojev in stanov, ki jim je dobro ime in sreča bodočnost našega naroda vedno in povsod pred očmi!

V Ljubljani, dne 10. maja 1925.

Dr. Vilko Baltić, Veliki župan ljubljanske oblasti. Dr. Otmir Pirkmajer, Veliki župan mariborske oblasti. Drag. Z. Stojanović, Divizijski general Komandant Drav. Div. Oblasti. Dr. Andrej Karlin, škof lavantinski. Andrej Kalan, gen. vikar, za škofijski ordinarijat v Ljubljani. Dr. Hinterlechner, rektor univerze v Ljubljani. Dr. Vladimir Katičič, inšpektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani. Engelbert Gangl — Dr. Fux za Jugoslovnski Sokolski Savez. Anton Jug za Zvezo kulturnih društev. Franja dr. Tavčarjeva, za Kolo jugoslovnskih sester. Dr. Tominešek za Slov. planinsko društvo. Dr. Fran Goršič — Dr. Ivo Pirč za Društvo za gojitev treznosti. Dr. Fran Derganc za Zdravniško društvo v Ljubljani. Vinko Zor, za Prosvetno društvo. Joško Paternost — Ivan Tonja, za Centralno tajništvo jugosl. Napredne Omladine iz Slovenije. Cika Krek za Krščansko žensko zvezo. Ivan Stanovnik — Josip Oražem, za Župansko zvezo na Slovenijo. Janko Hočevar, za Protialkoholno zvezo "Sveta vojska". Dr. Franc Jankovič, za Zdravniško društvo v Mariboru. Fr. Zabret — Dr. Stanislav Žitko za Jugoslovansko Orlovsko zvezo. Gvido Pogacnik, za Slovensko katoliško dijaštvo. Pavel Kurnaver, za Župo izvidnikov in planink v Ljubljani.

Počitniška mladinska taborišča v Franciji

Po vojni je Francija začela posvečati veliko pozornost mladini zlasti za dobo velikih počitnic. V to svrhu se je pod okriljem društva Touring Club de France in po inicijativi podpolkovnika Fabrea ustanovilo društvo "Association generale des Camps de Vacances et d'Education physique et morale", ki si je nadelo nalogo, da skrbi za mladino in nieno telesno in moralno vzgojo o počitnicah. V to svrhu je ustanovilo več počitniških taborišč. Vzelo je v najem, oziroma nakupilo večja zemljišča v zdravilnih in za počitniško bivanje primernih krajih. Tam je s pomočjo vojaških oblasti zgradilo primerne barake, v katerih so nameščene kuhinje in obednice. Od vojaške uprave je dobilo zadostno število velikih in manjših šotorov, pripravnih za spalnice, in dovoljno število železnih postelj. Dosele ima društvo 5 takih taborišč; vsako ima prostora za 400 do 600 dijakov. V vsakem taborišču je poleg načelnika še primerno število nadziralcev, ki se rekrutirajo deloma iz profesorjev, deloma iz visokošolcev, predvsem medicincev in ki skrbijo za vzorno disciplino. Taborniki so razdeljeni na oddelke po 30 do 40 in imajo svojega glavarja, oddelki so razdeljeni na družine po 8 do 12 članov, ki si izmed sebe izberejo starejšo. Stanujejo v šatorih in snc na železnih posteljah. Za kuhinjo skrbi posebno izvežbano osebo; vsa druga dela v taborišču pa oskrbujejo taborniki sami. Velik šotor, oziroma baraka je rezervirana za prirejanje zabav, kino-predstav, gledaliških iger itd. V taborišču so prostori za sport: tenis, nogomet itd. Kakor tudi bazen za plavanje. Razdelitev delavnega časa je sledeča: Vstajanje ob 7, ob pol 8 zajtrk (kava, čokolada) potem 2 do 3 ure telovadbe, sporta, kopanja; ob 11 kosilo (hors-d'oeuvre, meso, sočivje, dessert); potem

počitek do 2. Popoldne izleti, igre; ob slabem vremenu kino, gledališče. Ob 4 malica (kruh, sadje); ob 6 večerja (juha, sočivje ali testenine, dessert). V ta taborišča je bilo lanske počitnice po posredovanju Francoskega Instituta sprejetih za poskušnjo tudi 5 slovenskih dijakov, ki so odšli tja pod vodstvom strokovnega profesorja. Uspeh tega bivanja v Franciji je bil vsestransko zadovoljiv, zlasti tudi v jezikovnem oziru, kajti Slovenci so bili porazdeljeni med Francoze in tako prisiljeni govoriti samo francosko. Z obnašanjem naših dijakov je bil g. podpolkovnik Fabre izredno zadovoljen in je sporočil, da za letošnje počitnice sprejme okrog 20 slovenskih dijakov v svoja taborišča. Ti dijaki se začetkom julija odpeljejo v Pariz, kjer ostanejo 10 dni; stanovali bodo v liceju Henri IV., kjer bodo dobivali tudi hrano (stanovanje in celodnevna oskrba stane 15 frankov). Nudila se jim bo lepa prilika, da si ogledajo razstavo dekorativne umetnosti. Iz Pariza se odpeljejo v taborišča, kjer ostanejo do konca avgusta. Za celotno oskrbo v taborišču se plača dnevno 8 frankov. Slovenski mladini se tu nudi ugodna prilika, da za zmerno ceno koristno izrabijo velike počitnice, zlasti če imajo že iz šole nekaj podlage v francoščini. V taborišču se sprejemajo dijaki od 12. do 18. leta. Prijave sprejema in daje podrobne informacije Francoski Institut v Ljubljani (Muzej).

„Jutrov“ novi roman

V najkrajšem času prične v našem listu izhajati senzacijski ameriški roman J. O. Curwooda

„ONSTRAN PRAGOZDA“.

„Mož prirode“ pravijo Amerikanci svojemu modernemu romansierju Jamesu Oliverju Curwoodu, čigar mojstrski romani (kakor „Onstran pragozda“, „Preganjana žena“, „Pragozd v plamenih“ itd.) so preloženi v večino evropskih jezikov, razpečani v milijonskih izvodih in vzbujajo po vsem svetu enako divljenje kakor v Ameriki.

„Jutro“ je v izbiri svojega novega daljšega podlistka poseglo za Curwoodom najznamenitejšim delom:

„ONSTRAN PRAGOZDA“.

Ta roman je silna pesem krasot in strahot kanadske divje prirode prepletena z idilično, a istočasno do skrajnosti napeto zanimivo ljubezensko zgodbo dveh mladih src. Odločilno vlogo za usodo pogumnega moža in krasne mladenke pa igra v našem novem romanu pes Peter, čigar čudoviti instinkt, razvoj in zvestoba je Curwood opisal z mojstrsko psihologijo. Nemalo dviguje vrednost tega Curwoodovega romana tudi njegova etična stran. „Onstran pragozda“ je visoka pesem moških in ženskih vrlin, ki triumfirajo nad elementi divje prirode in nad strastmi človeškega srca.

Ne dvomimo, da bo naš novi roman že takoj s prvimi poglavji navezal nase ves veliki in zvesti krog „Jutrovih“ čitateljev ter pridobil našemu listu mnogo novih prijateljev.

Obletnica smrti koroškega junaka

Padle so žrtve za naše narodno osvobodjenje in zedinjenje vseh Slovencev in skupni jugoslovnski domovini, žrtvovali so svoje mlado unapolno življenje za skupne ideale, a kdo se jih danes še spominja?

Dne 11. maja 1. 1919. je padel na koroški fronti v boju z Nemci pri razvalinah graščine Puckstein v občini Vuzenici mlad slovenski častnik, podporučnik Milan Kvartič, poveljnik 1. čete bivšega slovenskega planinskega polka SHS, sedaj 40. peš. puka, „Triglava“. Padel je junaka smrti kot borec za domovino ter je bil po svoji smrti odlikovan z redom Belega orla ter s častno pismeno pohvalo.

Pokojnega Kvartiča so cenili starejšine kakor tudi tovariši-sobojevniki kot izredno resnega, kremenitega in poštenega značajnega moža. Bil je vzor vojak, navdušen Jugosloven in tudi Sokol. Dasi je bilo one čase moštvo precej nedisciplinirano, je vendar vnel pri svoji četi vzorno disciplino. Moštvo, ki mu je poveljeval, pa ga ni samo spoštovalo kot poveljnika, ampak ga je tudi radi njegove pravičnosti in poštenega značaja ljubilo. Najvišji poveljnik tedanje vojaške oblasti na koroški fronti general Maister se je ponovno izrazil, da je pokojni podporučnik Kvartič vzor vojaka in za svojo mladost celo preseren.

Poleg Malaja je bil podporučnik Kvartič edini slovenski častnik, ki je padel na koroški fronti za domovino. Bil je junak, javnost pa je nanj popolnoma pozabila. Mogoče je bila temu tudi nekoliko vzrok skromnost njegove matere-vdove, ki je upokojena šolska babica drž. bolnišnice.

Pokojni podporučnik Milan Kvartič je bil rojen 3. novembra 1898. v Šoštanju, ljudsko šolo je posejal v Gorici, v Ljubljani pa je študiral na I. drž. gimnaziji. V šoli je bil skoro vsa leta odličniak. Pri vojakih je služil od 11. maja

1916. do smrti 11. maja 1919. Bojeval se je na soški fronti, po preobratu pa na koroški fronti. Na posredovanje matere je bilo pokojnikovo truplo na bojišču izkopano ter pokopano z vsemi vojaškimi častmi 17. maja 1919 na ljubljanskem pokopališču sv. Križa.

V počast spominu mladega slovenskega junaka se bo ob 6 letnici njegove smrti vršila na inicijativo njegovih tovarišev-sobojevnikov v cerkvi sv. Križa na ljubljanskem pokopališču dne 12. t. m. ob 9. dopoldne maša zadušnica, ki jo bo služil vojni kurat g. Bonač. Zadušnice se oficijelno udeležijo tudi predstavniki vojaške oblasti. Naj bi javnost vsaj ob 6 letnici smrti s čim večjo udeležbo pri njegovi zadušnici počastila spomin našega junaka.

Pokojnikovi tovariši nameravajo uvesti akcijo za postavitev spomenika, oziroma spominske plošče na bojišču, kjer je padel podporučnik Milan Kvartič. Kraj njegove smrti se nahaja na našem ozemlju. Edini spomin nanj je danes njegov grob na tukajšnjem pokopališču, ki je sicer skromen, toda od ljubce mamice skrbno negovan.

Slava in čast spominu jugoslovnskega junaka podporučnika Milana Kvartiča!

Treznostni dan med ljubljanskim dijaštvom

Prejšnja leta se je porabilo na srednješolskih zavodih eno dopoldne v ta namen, da je zdravnik strokovnjak predaval po šolah o zlih posledicah alkoholizma. Letos pa se je v treznostno gibanje zanesla novost: dijaštvo so se obljubile denarne nagrade po nekaj sto dinarjev za najboljše spise o kvarnosti opojnih pijač, vendar pa morajo avtorji te sestavke poprej predavati v kakem krožku. Poleg tega so ravnateljstva v proslavo treznostne ideje dala 9. t. m. po končani drugi učni uri mladini prosto, zato pa so se vsi ljubljanski srednješolski zavodi obvezno udeležili za skromno vstopnino 1 Din popoldanske Akademije in opernem gledališču v treh oddelkih med pol 14. in 19. uro. Spored so na pobudo Društva za gojitev vzdržnosti izvajali srednješolci in srednješolke. Namen teh prireditvev je bil, izpodbujati naraščaj k čim krepkejšemu izvajanju zmrnosti in vzdržnosti po nazoru ki ga je pred desetletji izrekel grof de Cham pagny: „Narod, ki bi se znal zdržati žganja, bil bi v desetih letih prvi na svetu.“

Duša večerajšnji prireditvi je bil videti g. prof. K. namesto obolenega dr. Pirca. Po njegovih uvodnih besedah o pomenu anti-alkoholnega pokreta je godalni orkester „Preporoda“ z občutkom zasviral „Intermezso“ iz Mascagnijeve „Cavallerie Rusticane“. Za projekcijami, ki so dovolj naglo kazale kvarnost alkohola na dele človeškega telesa in na duha ter pogubni vpliv na družino, je realce Petre v simpatičnem govoru s širjega vidika razpravljal o aktualnem predmetu, ki ga je pozneje gimnazijec Oven v razpravi „Alkohol ubija“ obdelal bolj z našega slovenskega stališča: Štiri milijarde nam požre moloh alkohol na leto v Sloveniji, 10 milijard po vsej državi! Trije mladi junaki iz 2. razreda realke so uprizorili šaljivo enodejansko, zgrajeno na besedah izri, pozneje so ga tri mlade junakinje

s III. realne gimnazije prav ljubeznivo doklamirale „Cicibana“. Pred njimi so tamburaši, pomnoženi z mandolinisti primorskega dija. društva „Zora“, 20 mož z dirigentom Segulo, zasviral med drugim tudi več narodnih plesov. Učiteljski in učiteljski ce so z raznimi sodrušniki spretno predočili več simboličnih živih slik: kruh daje življenje, alkohol izpodreja zdravje, beda, smrt alkoholičar itd. Mladi zbor prof. Marka Bajuka je skladno zapel Premrove „Rože za Marijo“ in „Dvignimo skupni krog“; celo težka Adamičeva skladba „Na Jurjevo“ se je obnesla. Realci: Obereignerjeva, Erman, Petre in neki dijak III. realne gimnazije, so glumili Medvedovo enodejansko „Ali vino ali vodo?“ Za sklep je orkester „Preporoda“ pod dirigentom Lipovškom zaigral državno himno.

Olajšave za inozemske potnike

Da odstrani dosedanje zapreke pri potovanju inozemcev v našo državo in da doseže enotnost v postopanju naših oblasti s tujci, je ministristvo za notranje zadeve zelo omililo dosedanje predpise ter dalo našim oblastvom potrebna navodila, iz katerih posamezno nastopne olajšave:

Naši konzulati in ostala zastopništva v inozemstvu bodo dajala tujcem viza za prihod v našo državo ali za tranzit brez odobritve ministrstva za notranja dela, izveščati delavcem, ki bi hoteli priti k nam v svrhu zaslužka. Za te sloje mora odobriti prihod ministrstvo za socialno politiko. Tudi ako bodo izdana ta viza brez izrecne pripombe za povratek, bodo veljavna za povratek, ako jim rok še ni potekel. Ako pa so izdana brez roka, mora inozemec prošiti pristojno oblastvo za povratni vizum.

Ako pride inozemec v našo državo brez viza, mora plačati obmejnemu policijskemu komisarju trikratno pristojbino, toda le ako navede zadostno utemeljene razloge, zakaj si ni mogel preskrbeti viza. Potovanje iz kraja v kraj je dovoljeno brez posebne odobritve. Ako poteče veljavnost viza, ga lahko pristojno oblastvo podaljša za dva meseca. Za daljši rok je pristojno ministrstvo. Do rešitve take prošnje od strani ministrstva, tujec lahko ostane v dotičnem kraju. Ako se prošnja ne ugodi, mu mora pristojno oblastvo izdati vizum za odhod. Tujcu se potni list ne sme nikdar odvzeti, razun če je osumljen kakšnega kaznjivega dejanja. Tujcu ni več treba, da se oblastvom osebno prijavl ali odjavl. To je dolžnost stanovalca. Potni listi se morajo pregledati edino le na meji, izveščati, ako obstoji sum glede nezanesljivosti kakšne osebe.

Pristojbina za viza v svrhu poseta naših kopališč in letovišč znaša samo deset dinarjev, ako ostane inozemec najmanj 14 dni v dotičnem kraju.

Moško perilo

v krasni izbiri

po jako ugodnih cenah Vam postreže

P. MAGDIC

Oglejte si solidnost blaga! 222-a

Pošiljam na izbiro tudi po pošti.

Anton Gnus

šolski ravnatelj na Dolu pri Hrastniku. Danes, 9. t. m., izroči ukrajno učiteljsko društvo za laški okraj svojemu dolgoletnemu predsedniku, šolskemu ravnatelju g. Antonu Gnusu, ki je nedavno stonil v pokoj in nato pred kratkim odložil društveno predsedstvo, društveno diplomato kot svojemu prvemu častnemu članu.

Smatramo za svojo dolžnost, da se ob tej priliki spominjamo tega odličnega šolnika, neumornega narodno - kulturnega delavca, večkega gospodarskega strokovnjaka.

Anton Gnus je bil rojen 9. januarja 1. 1863. v Pilštajnu v kozjanskem okraju. Že kot dijak je kazal izredno nadarjenost, posebno veselje do matematike, kar je imele vpliv tudi na njegovo poznejše gospodarsko delovanje. Po končanem študiju l. 1884. — vedno odličniak — je služboval do l. 1887. v Globokem pri Brežicah, nato do leta 1896. na Rečici pri Laškem in od tega leta nadalje do upokojitve na Dolu pri Hrastniku.

Svojo temeljito teoretično in praktično strokovno izobrazbo, ki jo je, vedno stremelje za napredkom, leto za leto izpopolnjeval, je bil v pravem pomenu besede učitelj svojemu narodu, kar je s 40letnim javnim službovanjem v šoli tudi dokazal. Njegove odlične pedagoške zmožnosti niso mogle ostati prikriti višji šolski oblasti, ki ga je imenovala že pred leti šolskim ravnateljem. Učitelstvo na ga je zaradi njegove velike organizatorične sposobnosti volilo v razne stanovske korporacije: bil je od ustanovitve okrajnega učiteljskega društva za laški okraj predsednik, nadalje zastopnik učitelstva v okrajnem šolskem svetu v Laškem in v višjem šolskem svetu v Ljubljani. S svojim mirnim, preudarnim nastopom in s težo dobro premišljenih logičnih in stvarnih razlogov je izvajal marsikatero dobro in mnogo uspehov v korist šolstva in učitelstva, kar je bilo v predvojnih časih pogosto zelo težavno. Dolgo vrsto let deluje aktivno v vodilnih vrstah napredne učiteljske organizacije. Že pred vojno je bil član upravnega odbora bivše „Zaveze jugoslov. učitelstva“. Takol po prevratu je pričel snovati današnje mogočno učiteljsko organizacijo — UJU — katero soustanovitelji je in od začetka član glavnega odbora, v pokrajinski učiteljski organizaciji pa zavzema mesto po-

Danes

največji film kar se jih je predvajalo v Ljubljani

Tragedija na dvoru Habsburg

Predstave: ob delavnikih ob 4, 6, 8, 10, 12. — Ob nedeljah ob 11, 3, 5, 6, 8, 9. —

Predprodaja vsotonic od 10. do 12. ure in od 2. ure dalje!

LIUBLJANSKI DVOR
Kino Telefon 739.

verjenikovega namestnika.

Njegovo delovanje pa ni omejeno samo na šolo in stan, temveč ima vedno pred očmi širši vidik in bolj obsežno obzorje. V stremilju za občo korist svojega naroda ga vidimo vedno v prvih vrstah narodno-kulturnih delavcev. Pri tem delu se ne straši ne truda, ne žrtve in v svoji skromnosti nikoli ne išče hvale in priznanja. Največje plačilo mu je zavest uspešnega dela, čut izvršene dolžnosti. V domači občini je soustanovitelj podružnice CMD, Sokola, Bralnega društva, Gasilnega društva itd. Ni ga narodnega in naprednega društva, kjer ne bi aktivno sodeloval.

Izredne so njegove velike gospodarske zmožnosti. Z občudovanja vredno žilavostjo, nenavadno nadarjenostjo in zmožnostjo ter izredno deloljubnostjo si je pridobil neverenljivih zaslug na gospodarskem polju. Ustanovil je posojilnico na Dolu, ki ji je predsednik, nadalje je odborik Zvezne tiskarne in Zadržne Zveze v Celju. Član upravnega sveta Učiteljske tiskarne v Ljubljani, njegovo delo in zasluga je Učiteljski zdraviliški dom v Rogški Slatini. Kot veččaka in strokovnjaka na gospodarskem polju ga ljudstvo splošno spoštuje in ob vsaki priliki povprašuje za nasvete in strokovnjaško mnenje. Njegovo ime je znano širom naše domovine. — Za njegove izredne zasluge na šolskem, narodnem in gospodarskem polju je bil odlikovan z redom sv. Save.

Ves čas svojega javnega delovanja je bil v prvih vrstah narodno-naprednega življa in kot tak tudi politično zelo delaven. Demokratska stranka ga šteje med svoje odlične pristaše.

Pridružujemo se častilec g. ravnatelja A. Gnusa, ki ga viharji življenja še niso upognili in ki bodi naši mladini, našemu naraščaju v vzgled in izpodbudo, in mu ključemo: še na mnogo leta!

Samo pod znamko

in samo v pol kg zavojih
dobiš zanesljivo
izvrstne testenine!

Sremska tragedija Srbov pred najvišjim vojaškim sodiščem

Prilodnje dni se bo odigralo pred najvišjim vojaškim sodiščem v Beogradu zadnje dejanje strahovite drame, ki se je dogodila pred 10. leti.

Kakor je znano, je prodrli septembra 1914. del srbske armade v Srem, da napade Avstrijo na njenih lastnih tleh. Akcija na se je ponesrečila in je imela slavna timoška divizija težke izgube. Srbski generalni štab se je takrat po dolgih posvetovanjih odločil, da spravi timoško divizijo preko Save, ki naj prične potem ofenzivo. To se je tudi zgodilo. Divizija je napravila nato ponoči 50 km marša in se znašla jutraj popolnoma izmučena nenadoma spočitemu in dobro opremljenemu sovražniku nasproti. Srbskim četam je poveljeval takrat general Kondić s takratnim šefom generalnega štaba in sedanjim generalom Pero Markovičem. Timoška divizija je bila poražena in se je morala umakniti zopet čez Savo. Predno pa so čete dospale do pontonskega mosta, ki je bil napravljen v veliki naglici, se je ta nenadoma zrušil. Številni oficirji

?

Podzemni
Pariz

Iz življenja in sveta

Francesco Nitti

Bivši italijanski ministrski predsednik in večkratni finančni minister Francesco Nitti je italijanski Caillaux. Oba sta proroka svojih lastnih idej in idealov, apostola pomirjenja v Evropi in meščanske demokracije.

Enakost temperamentov pri Caillauxu in Nittiju je izredna. Oba sta fanatika svojega prepričanja in vendar stvarna brez vsake strasti, kar nikakor ni romansko. Kakor Caillaux pred vojno, je Nitti za svetovne vojne spravil italijanske finance v red. Marsikomu, ki je hotel izrabiti vojno konjunkturo v svoje namene, je dobro zagodel. In vendar sta oba padla. Caillaux je bil pred kratkim rehabilitiran in je zopet na čelu finančnega ministrstva. Nitti je še v ozadju, vendar ne bo dolgo, ko se ga bodo morali Italijani spomniti in ga postaviti na čelo finančnega resorata. Italijanske finance danes namreč niso silajne.

Nittijev sin Vincenzo je sedaj izdal knjigo, v kateri opisuje življenje svojega očeta in trnjevo pot njegove politične kariere.

Nam Jugoslovenom je Francesco Nitti še dobro v spominu. Ako bi se bil pred petimi leti, ko je bil ministrski predsednik, sklenil sporazum z Italijo, bi v bistvu objeljala Wilsonova črta in ne bi naš narod izgubil toliko, kot je par mesecev po Nittijevem padcu moral odstopiti Italiji, ki jo je takrat vodil italijanski »tigr«¹ Giolitti, ki je zopet v marsičem podoben Clemenceauju.

Mednarodne avtomobilske ceste

V prvi polovici septembra se bo vršil v Milanu letošnji mednarodni cestni kongres, ki se bo med drugim bavil tudi z uvedbo mednarodnih avtomobilskih cest. To vprašanje je postalo z ozirom na nagli razvoj avtomobilskega prometa zelo važno.

Predpogoj za razvoj prometa s tem modernim vozilom je izboljšanje cest. Na tem polju se je v velikih državah že mnogo storilo, vendar vse premalo. Zlasti Francija je ona dežela v Evropi, ki je največ storila, da se dvigne avtomobilski promet. V zadnjih dveh desetletjih je bila zgrajena ali preurejena na francoskem cela vrsta cest, naravnost idealnih za vožnje z avtomobili. Posebno v severni Franciji je bilo zgrajeno celo omrežje širokih, ravnih in dolgih cest, po katerih so avtomobili lahko drveli z vso brzino. Vmes je prišla vojna, ki je pokvarila na tisoče kilometrov krasnih cest. Po vojni so se ceste že precej popravile, vendar večina še niso v predvojnem stanju. Mnogo so storile tudi Nemčija, Anglija in posebno Amerika za izgradbo cestnega omrežja za avtomobilski promet. Na ozemlju bivše Avstro-Ogrske stoji na prvem mestu češkoslovaška, ki hitro popravlja svoje ceste za vožnjo z avtomobili. Ta mlada republika je na ravno središče Evrope. Zato se tudi stekajo v njej železniške, pa tudi cestne zveze z vseh strani Evrope. Radi tega je tudi zveza češkoslovaških avtomobilskih klubov stavila na dnevni red mednarodnega cestnega kongresa v Milanu predlog za uvedbo mednarodnih avtomobilskih cest.

Doslej so predložili češkoslovski načrt za uvedbo naslednjih štirih mednarodnih avtomobilskih cest, ki gredo preko ozemlja češkoslovaške republike: 1. Pariz — Strasbourg — Stuttgart — Nürnberg — Plzenj — Praga — Kraljevi Gradec — Vratislava — Varšava; 2. Stralsund ob Vhodnem morju — Draždane — Toplice — Praga — Tabor — Dunaj; 3. Dunaj — Brno — Olomuc — Tešin — Krakovo — Varšava in 4. Beograd — Budimpešta — Banjska Bistrica — Krakovo — Varšava. Razen tega naj se uvede še ena taka cesta preko Slovaške. Po omenjenem načrtu naj bi šli dve mednarodni avtomobilski cesti preko Češke, po ena pa preko Moravske, Šlezije in Slovaške. Te mednarodne ceste naj bi se

napravile iz že obstoječih državnih in ožrajnih cest, ki se morajo nekoliko preurediti za veliki avtomobilski promet, kjer je to potrebno.

Načrt predvideva tudi označevanje poedinih mednarodnih avtomobilskih cest s številkami in barvami, ki naj bodo razvidne na vseh kilometrih kamnih vzdolž vse proge. Oznake naj bi bile torej podobne označbam mednarodnih železniških zvez. Tako vozijo n. pr. že dolgo let v Nemčiji takozvani D-vlaki po gotovih velikih progah, pri čemer njihove številke niso v skladu z označbami poedinih vlakov na raznih progah vsakega železniškega ravnateljstva, po katerih vozijo. Znano je, da se označujejo vlaki na gotovi progi po izvestnih vidikih s serijami in številkami. D-vlaki pa imajo svoje posebne številke, ne glede na to, po kateri progi vozijo in pod območje katerega ravnateljstva spadajo dotične železnice. Isto naj bi bilo torej tudi s predlaganimi mednarodnimi avtomobilskimi cestami.

Pričakovati je, da bodo stavile tudi zveze avtomobilskih klubov drugih držav slične predloge za uvedbo mednarodnih avtomobilskih cest po svojem ozemlju. Ako se to izvede, bomo imeli v par letih v Evropi lepo prvovrstno cestno omrežje za avtomobilski promet. Šele potem se bo dalo govoriti o avtomobilu kot splošnem prometnem sredstvu, kakor je to vprašanje že zdavnaj rešeno v Ameriki in Angliji.

Feti beg

Predsednik, ustanovitelj in diktator turške republike Kemal paša dela na vse moči, da novo turško državo vsestran-

sko modernizira. Kljub silnemu odporu konzervativnega prebivalstva in še bolj konzervativnega plemstva, je dosegel v tem oziru uspehe, ki bi jih pred leti nih-

če ne smatral za mogoče. Turčija se z gigantskimi koraki približuje civiliziranim državam in se otresa stoletne reakcionarne navlake. Ako bo vzdržala ta tempo, bo kmalu postala faktor, s katerim bo treba v orientalski politiki zopet resno računati.

Kemal paša se je vrge tudi na sistematično reorganizacijo turške diplomacije. Otrsel se je vseh šablonskih diplomatov stare šole in postavil na vsa važnejša mesta moške, ki so z njim enakili nazorov. Ena najvažnejših postojank za Turčijo je danes brezdvomno Pariz, saj je v bližnjem Orientu poleg Rusije Francija najbolj interesirana. Zato je Kemal poslal nedavno kot poslanika v Pariz enega najboljših turških diplomatov, Feti bega, ki je svoj čas skupno z izmet pašo odlično sodeloval na lausanski mirovni konferenci, kjer se je Turčija tako dobro odrezala. Feti beg je došel koncem aprila v Pariz in je 4. t. m. v slovesni avdienci zročil g. Doumergueu, predsedniku francoske republike, svoja poverila pisma. Naša slika je posneta v trenutku, ko zapušta novi poslanik v spremstvu svojega tajnika med špalirjem častne straže predsedniško palačo.

60 let pisalnega stroja

Pred 60 leti je napravil mizar Peter Mitterhofer v Meranu na Tirolskem prvi pisalni stroj, ki je bil poraben. Bil je iz lesa, imel pa je v bistvu vse glavne dele, kakor moderni pisalni stroji.

Leta 1864. je začel Mitterhofer delati na svojem modelu, ki ga je končal v enem letu. Manjkalo pa mu je sredstev, da bi izpopolnil svoj izum in ga v praksi izrazil. Zato je šel leta 1866. k cesar-

ju Francu Jožefu na Dunaj in ga prosil za podporo. Cesar je naročil, naj pregleda model političnični zavod (sedanja tehniška visoka šola) in naj poda o njem svoje mnenje. Mnenje se je glasilo približno tako-le: »Nekaj je aparat že vreden, ali mnogo ne. Pravzaprav ni pričakovati praktične uporabe pisalnega stroja, ker more na njem z uspehom pisati le oni, ki se dolgo let urja na njem. Celo z dolgoletno vajno ne bo pisec nikoli mogel doseči one hitrosti kakor z navadno pisavo, to je s svinčnikom ali peresom.»

Kljub temu ne ravno ugodnemu strokovniškemu mnenju je dal cesar nakazati mizarju podporo v znesku 150 goldinarjev, s čimer mu seveda ni bilo mnogo pomagano. Mitterhofer se je povrnil domov. Napravil je še nekaj poskusov, da bi spravil svoj iznaidbo v denar, pa zaman. Končno je opustil vse poskuse in se vdal v božjo voljo. Umril je v Partschinu, vasi na južnem Tirolskem.

Mitterhofer je bil prvi človek, ki je napravil pisalni stroj. Izum je bil z njegovo smrtjo pokopan. Toda le za Evropo in v tedanji obliki, ne pa za Ameriko. Na političnični zavodu na Dunaju, kjer so pregledali stroj, se je nahajal tudi ameriški tehnik Charles Glidden, ki si je iznaidbo temeljito ogledal. Videl je, da tiči v stvari precej dobroga. Močlal je o tem, ker je hotel sam nadalje poskušati. Ko se je kmalu potem vrnil v Ameriko, je vzel idejo seboj in doma skonstruiral nov pisalni stroj, toda iz kovine, in tako izpopolnil Mitterhoferjev model, da je prišel leta 1867. prvi porabni pisalni stroj na trg.

Francoski Sherlock Holmes

Za najposobnejšega francoskega detektiva smatrajo danes vodjo policijskega tehničnega laboratorija v Lyonu, dr. Edmunda Locarda, ki je pravcati fenomen na tem polju.

Dr. Locard dela večinoma s fotografičnim aparatom in mikroskopom. Z vajo in sposobnostjo mu je dano, da s pomočjo teh dveh instrumentov odkrije na podlagi neznatnih malenkosti, ki jih nihče drug ne opazi, zločine in vso njihovo zgodovino. Iz ostankov pepela je Locard že dostikrat ugotovil, kakšen tobak zločinec navadno kadi. Vozel na vrvi navadno zadržuje, da ugotovi hudodelčev poklic. Edina beseda, napisana na steno, je dovolj, da izračuna njegovo visokost, ali je desničar ali levičar, dalekoviden ali ima normalne oči itd. Nekega ponarejevalca denarja je odkril dr. Locard samo zato, ker je zapazil na njegovem rokavu komaj vidne sledi svinca. Drugega zlikovca je izsledil na podlagi maščobe, ki se je nabrala pod nohti, ko se je po storjenem činu spustil po mastni vrvi na tla.

Za Locardove metode je tipičen primer moža, ki je bil obdolžen umora, ki pa je dokazal alibi, da se je takrat, ko se je izvršil zločin, nahajal daleč proč v kamnolomu. Detektiv je mikroskopično preiskal prah na obleki obtoženca in ugotovil, da se je napršil na skednju. S tem je bil podar dokaz, da je bil mož v zvezi z umorom, ker se je bil skril v bližnjem skednju.

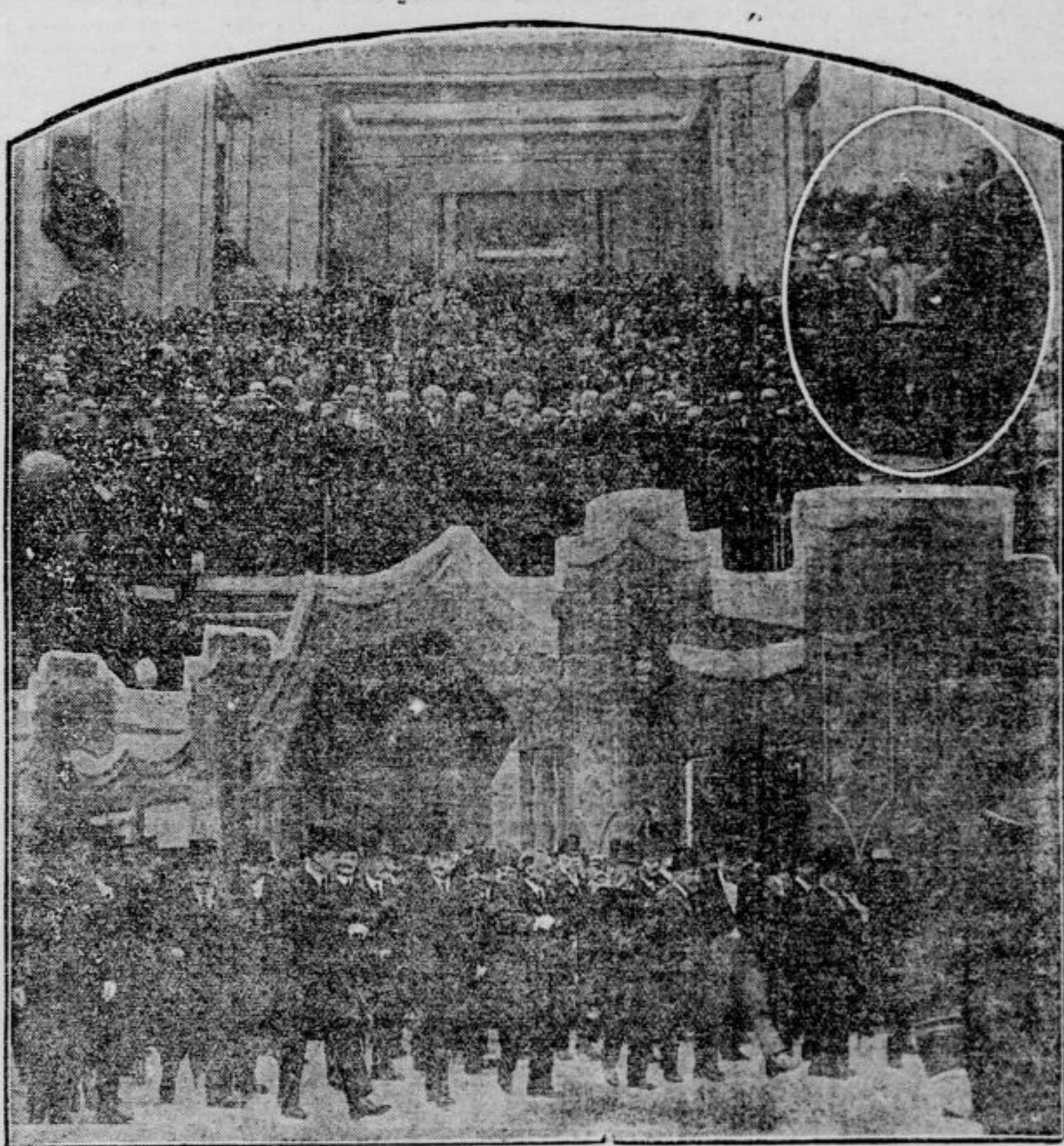
Nekoč se je bavil Locard z vlomom, pri katerem je bilo na licu mesta vse polno odtiskov prstov. Ugotovil je, da je izvršil vlom človek, ki je bil izredno epileptičen. Ta konstatacija je silno zožila krog ljudi, ki so prihajali v poštev. V par urah je imel možakarja v rokah. Ponarejen ček je odkril bistroumni detektiv z mikroskopom. Z izredno močnim povečanjem pisave je ugotovil, da je bila številka 7 izpremenjena v 9. Drugič je pozabil tat na licu mesta kos kruha, od katerega je polovico pojedel. Locard je dal napraviti iz sledov zobovja, ki so se poznali na kruhu, odtisek iz mavca. Videl je, da ima zlikovec čudno obliko zob. V par urah ga je imel pod ključem.

Eden največjih uspehov Locardovih

Saj vsakdo ve

da se najboljšo perilo, moderno in iz prvovrstnega specialnega blaga po izredno nizkih cenah dobi le pri Drago Schwab - Ljubljana

Otvoritev pariške mednarodne razstave

Kakor smo že poročali, je bila 28. aprila slovesno otvorjena mednarodna razstava dekorativne umetnosti v Parizu. Aranžma razstave razen posameznih paviljonov pa še daleč ni gotov, zato so razstavo takoj po slovesni otvoritvi za občinstvo zopet zaprli in bo dostopna šele v drugi polovici maja. Formalna otvoritev pa se je morala izvršiti že se-

daj, ker je francoski parlament votiral sredstva za razstavo s posebnim zakonom, v katerem je bil določen tudi skrajni termin za otvoritev. O razstavi sami smo že mnogo pisali in še bomo, čim bo dogotovljena. Saj bo to prva svetovna razstava, na kateri bomo z lastnim paviljonom in dokaj častno zastopani tudi Jugoslovenci.

Danes objavljamo troje slik z otvoritve. Gornja nam kaže razgled na zbrane goste s predsednikom republike Doumergueom na čelu pri slovesnem aktu otvoritve. V medaljonu je eden izmed slavnostnih govornikov, spodaj pa je pogled na povabljenke, ki si ogledujejo že dogotovljene dele razstave.

Alphonse Daudet:

Credo ljubezni

Vedno si je predstavljala kot največjo blaženost na svetu, če bi mogla biti pesnikova žena! Toda kruta usoda je sklenila drugače in mesto da bi izpolnila njene častihlepne in romantične želje in nade, ji je odločila precej tiho in skromno žitje — poročiti je morala bogatega rentirja iz Auteuila, zelo prijaznega in jovialnega gospoda, ki je bil malce precej starejši od nje in ki je imel le eno edino, nedolžno in nikakor razburljivo slabost, da je namreč gojil vrtnarstvo. Dobri mož je ves svoj prosti čas pletl in sadil, presajal tu zbirko krasnih rož, tam oplemenitil posamezne cvetlične vrste, tam zopet kopal in zalival in končno moramo priznati, da je vseboval tak opravke za naravo, ki ni stremela baš za najvišjimi ideali, dovolj privlačnosti in veselja.

Ze skoro deset let je živela s svojim možem. Ah, ta pot skozi življenje se ji je zdela baš tako prema, ravna in tako monotona, kakor skrbno obrezani drevoredi v njenem vrtu. Skoro deset let je poslušala le enakomerni šum, ki so ga povzročale vrtnarske škarje in pa vodni curki, ki so tiho in nežno lili iz škropilnice na gredice. Zagrizeni prijatelji cvetlic je ravnal in skrbel za svojo ženo natanko po predpisih veljavnih za gojitev cvetlic. Natančno je

pazil na temperaturo v salonu, ki je bil okrašen z eksotičnimi rastlinami, po možnosti jo je varoval pred vplivom aprilovih mrazov in marčevega solca in kot se mu je za gotove rastline v posodah zdelo boljše, da jih je zdaj prinesel na prosto, zdaj v cvetličnjak, tako je uredil tudi življenje svoje žene — vedno se ravnaje po barometru in menjavi meseca.

Dolgo, dolgo sta živela kakor odtrgana od sveta, za štirimi zidovi, ki so obdajali vrt njenega soproga; tiho in skromno kakor vijolica je preživljala svoje dni, vendar je hrepenela po tujih, manj pravilno in umetno urejenih vrtovih, kjer se ovija slak dreva in se nad njegovimi kronami ziblje v zraku, kjer razvijajo krasne, običajne mu človeku nepoznane, le pod vročim solncem uspevajoče cvetlice svoje le, pote, kjer se oko vprija v fantastičnem bleisku. Take vrste pogosto opisujejo pesniki v svojih delih in zato je brala tudi toliko verzov in pesnitev, kolikor jih je sploh mogla dobiti v ozki vrtnarjevi celici. Njegovo literarno znanje se je po omejilo le na lepe vremenske prorokbe in koledarske verze.

Brez izbire in načrta je ubožica brala vse pesnitve, ki so ji sploh prišle pod roko. Tudi najubožnejši »šund«¹ je na ravnost požirala. Bila je srečna kadar je našla rimo na »ljubezen«, »srce«, »duša«¹ itd., potem je zaprla knjigo in

se potopila v ure dolgo sanjarenje in kadar se je potem zdrnila, je vzdihnila: »O, kako podlo me je moj mož prevaral.«

Vendar bi se vse gotovo popolnoma nedolžno končalo in ostalo bi pri tihih nadah, željah in hrepenenju, če bi baš v nevarnem času, ko je izpolnila trideseto leto (trije križi vplivajo na žensko čednost ravnotako odločujoče, kakor poldanska ura na vreme celega dne), ko bi torej baš v tem času ne križal njenih potov neodoljivi Amaury.

Amaury je bil posebljen prototip genra, kakor je bil in hodil Nesrečnež od glave do nog z zastrtimi očmi in bledimi lici, poleg tega pa skrbno počesan po ruski modi in brke navite z ogrsko mastjo za lase. Bil je eden tistih, ki so obupali nad življenjem (kar dame vendar tako ljubijo!), ki pa so vendar oblečeni vedno po najnovejši modi; lirik, ki se ne zanima za vsakdanje življenje, ki pa kaže vso svojo svobodo le z ženialno lahkomišelnostjo zavezano kravato, docela narahlo vrženo kraj vratu, da se ti zdi, da se bo razvezala že v prihodnjem trenutku. Morali bi videti, kakšne uspehe je žel, kadar je kaj prednašal iz svoje velike pesnitve »Credo ljubezni«. Govoril je s tihim in tresočim se glasom in kadar je došel do onih lepih verzov: »Verujem v ljubezen, kakor v najvišjega boga«¹ takrat je bilo vse očarano.

Gotovo ne delam komedijantu nobene krivice, če trdim, da je ravnotako malo veroval v boga, kakor sploh v kaj drugega. Toda za take malenkosti se ženske ne zanimajo. Lepe besede so bile vaba, kamor so se ujele vse in vedno: kadar je Amaury deklamiral svoj »Credo ljubezni«, si ji videl sedeti kraj njega, potem so se odprla roznata usteca in požrla tako zvito vrženi trnek sentimentalnosti. Ljubi bog! Pomislite vendar: Pesnik, ki ima tako lepe brke in ki poleg tega verja me v ljubezen kakor v najvišjega boga!

S soproga našega vrtnarja se je zgodilo tako, kakor z vsemi drugimi; ni se mogla upirati; ko je trikrat slišala pesem, je bila premagana. Ker je pa bila, dasi sanjava, poštena narave, je sovražila vse dvomno in dvomljivo. V svojem »Credo«¹ je pesnik tudi izrecno povdaril, da nikakor ne vpoštevata one vrste oboževalcev, ki hodijo okrog z visoko dvignjeno glavo, kakor bi prezirali vsak zakon in vsak običaj.

Mlada žena je torej našla v »Credo ljubezni«¹ pravo smer; ušla je iz vrta v Auteuilu in se vrgla v pesnikovo naročje: »S tem človekom ne morem več živeti! Reši me!«¹ V takih slučajih pravimo lastnemu možu vedno — ta človek — tu je veljalo ime za gojitelja cvetlic.

Amaury je bil v prvem hipu ves trd od začudenja. Kaj za hudiča je padlo

tridesetletni dami v glavo, da jemlje resno, kar je povedal v ljubavni pesmi, in da se mu kratkoma obesi na vrat? Toda ni si belil glave in sprejel je prijazno ta dar, ki mu ga je usoda tako ne navadno naklonila. In ker se je bila go spa v svojem vrtu v Auteuilu vsled do brega zraka in skrbne nege prav dobro ohranila, ni ugovarjal v nobenem oziru.

Prve dni je bilo res krasno. Bala sta se, da ju bo zasledoval goljufani mož, skrivati sta se morala pod nepravim imenom, večkrat premeniti stanovanje, poleg tega iskati seveda popolnoma neznanata zatočišča v najbolj oddaljenih pariških predmestjih. Sprehajala sta se le na večer in zraven marljivo pazila na vse strani in končno sentimentalna promenirala ob utrdbah pri luninem svitu.

O, ti čudežna moč romantike! Čim bolj se je bala, čim iznajdljivejši je bil on v varnostnih ukrepih, čim gostejše zavese je želel na oknih in s čim neprodirnejšim šalom ji je zagriznil obraz, tem večji in pomembnejši se ji je zdel. Ponoči sta odprla malo oken: ce svoje soče, strmela v zvezde, ki so se še lepše blestele, kakor plameni sig nalog na bližnjem železniškem nasipu, in potem ji je deklamiral: »Verujem v ljubezen kakor v najvišjega boga.«

Vse to je bilo nebeško lepo. Zal, to veselje ni trajalo dolgo. So proz je bil popolnoma miren in ni dal

Kraljestvo mode

Petites robes

Rien que des petites robes!... Sama, sama drobna roba, mala prikupna oblačila, ki jih za izbiro predstavljajo naše slike, a jih v ostalem, naše cenjene dame, že tudi same poznate in same nosite. Kajti petites robes niso originalen in nov produkt letošnje mode, uveljavljale so se že lani in predlanskim, ampak na celi črti so se uveljavile stoprav letos. Nič čudnega!

Petites robes (Nemec jim nič manj umestneje pravi «Laukleider») so vsakakor najprikladnejše damsko oblačilo. Značaj njihove fazone je tako univerzalen, da ga poljubno izbereš za celotno duševno gibanje, za obiske, za promena-do, za šport, in ga vrhu vsega še lahko specifičiraš po svojem poklicu, popolnoma svobodnem okusu in poljubni izbiri blagov. Seveda, s tem pa še ni rečeno, da petites robes dovoljujejo kar celo anarhijo. Nikakor! One samo nudijo priliko, da se, cenjena damica, izkažeš s šikom, okusom in lepo linijo!

V izbiri blagov za petites robes dominirajo karo in šoti, kombinirani z gladkim blagom, ali obratno: rips, epingle, eventualno tudi nekoliko težji crepe, imprime, pa še kaj. Zelo umestne so na teh petites robes usnjene garniture, pasovi, ovratniki, manšetski, blende soloh, in pa gumbi, galalini ali iz istega blaga. Izrezi in ovratnički majhni, celotna dolžina (!) pa takšna, kakor jo pač zdaj ljubeznivo diktira moda. Samo male debeluške, ki jim je ljubi Bog prisodil obsežnejše ali malo sloke podkolence, naj se s petito robo ne natežajo preveč, ali pa naj vsaj dolžino potegnemo do polovice meč. Vobče naj izvolijo cenjene dame uvaževati, da se pri petitni robi gledajo in vidijo noge ne le od spredaj, temveč tudi od zadaj. Pa brez zamere!

Tako torej, kakor smo rekli, petites robes niso nikakoli posebna novost, toda zato, ker podčrtavajo mladostnost in nudijo najpraktičnejšo umorabnost, jih letošnja moda izredno favorizira s tem, da je iz Pariza oznanila direktivo: Rien que des petites robes — zgolj male oblake!

Modna revolucija

V kraljestvu mode se napoveduje velika revolucija, ki baje izbruhne že v leto in sicer pod razveseljivim geslom: Dame smejo jesti kar hočejo!

Večina elegantnih dam je namreč do sedaj stradala in je trpela tem večje muke, ker je morala molčati. Neumiljena moda je zahtevala sloko postavov, ravno linijo. Mučenice mode so morale jesti kakor težko oboleli nesrečniki. Niso smele uživati juhe, mesa (razven bele kuretnine), zelenjave in predvsem sladkarij. Američanke, ki pretravajo že od narave, pa so baje poskušale izhajati le z Wrighlyjevo žvekalno gumo!

Moda, ne zdravnik, je prisilila lepe žene biti vedno napol lačne. — Kaj so pravzaprav jedle, da ne bi sedeje pri prazni mizi? Gospe so častno rešile to težavno vprašanje.

Zajtrkujem, moja draga, ko vstanem — eno sardino, potem pa opoldne ne jem nič, za lužino imam eno pomarančo in zvečer zopet sardino. Zato, poglejte, sem tako sloka.

N-no, res... Vi imate pač trdno voljo. Jaz pa sem poskušala nekoč stradati in sem povzela potem tri dni zaporedoma po dva krožnika vsake jedi. Ostala sem končno pri starem.

Razven doslednega stradanja ni hotela nobena elegantna dama nič piti. Če ste ji kaj ponudili, se je stresla kot šiba na vodi.

Piti? Pila bi jaz? Kaj vam ne pride

BLUZE

v veliki izbiri

opal, batist, etamin, pralna svila

P. MAGDIO

Cene izvanredno ugodne!

222aII Prepričajte se!

po sta zopet pričela, toda ne več o «visoki politiki». Prešla sta na rodbinske stvari. Tako sem izvedel, da je Dunajčan oženjen, da ima svoje družinsko gospodarstvo in podobne stvari. Kočevka je začela pripovedovati, da ima sina, ki ga je menila dati v šole, pa je prišla vmes vojna in njene nadloge in ga je zato dala izučiti za ključavničarja. Potem pa so prišli Srbi in sin je moral k vojakom. Moral bi bil oditi nekam «tam doli», kakor je rekla, a se nikakor ni mogla spomniti, kam. Pač v Macedonijo. «Matj sem, pa sem storila vse, da ga rešim!» Pa je pripovedovala, da so štirje možakarji, ki sprevajajo, če se jim da primerno plačilo, vsa koga brez potnega lista čez mejo. — Spravili so jih že veliko in tako tudi njenega sina. Tudi ona sama je prišla tako čez mejo, ko je hotela obiskati svojega sina, ki je sedaj v Trstu. Zato tudi nima pravega potnega lista, temveč samo nekako prepustnico, ki jo je tudi pokazala Dunajčanu.

Ko je v Postojni prišel organ italijanskega obmejnega komisarijata pregledovat potne liste, sem videl, da je imela ženska «objavo» našega tržaškega generalnega konzulata, kakor se uporabljajo za reimpatriacijo v ino zemljo bivajočih jugoslovanskih državljanov. Prebrisana Kočevka se je pač na konzulatu predstavila kot jugo-

na misel! Saj nikdar nič ne pijem!

Ah, oprostite! Saj me niste razumeli! Nisem niti mislil na vino. Vprašal sem le za sodovko. Vroče je!

No, jaz sem se vsega navadila, in mi ni nikdar vroče...

Zdaj pa je vse narobe. Muhe, vplivi sloga našega časa ali pa skrivnostni svet pariških krojačev, ki baje izumlja do, so sklenili, naj ne bo več suhih. Nasprotno, zdaj pridejo v modo mehke,

okrogle črte, ženska košatost, pas kjer mu je mesto, z eno besedo: odslej smejo dame jesti kar hočejo. Moda, muhasta moda noče biti neusmiljena in se smešlja svojim častilkam, ki so postale neznan-sko lačne, ker so prestrogo varovale njene postavne. Zdaj lahko jedo dame vse, in narava pozna toliko dobrih stvari, katere «povzročajo debelost». Zdaj bodo dame zopet sedeje po slaščičarnah, tečno pospravljale sladko smetano in ne bodo več mislile na postue pomaranče. Naj le uživajo revice, dokler jim dovoli — moda.

1.) (sedeča) kombinacija krepa marokena s krepom imprime-jem. — 2.) (stoječa) blondni kasha.

Jugoslovanski modni list

V Zagrebu je izšla začetkom maja prva številka «Ženskega lista», ki hoče biti, kakor sam pravi, list za modo, zabavo in gospodinjstvo. Izhajal bo mesečno enkrat. Posamezna številka obsega 24 strani in stane 15 Din. Naročnina za četrt leta znaša 40 Din, za pol leta in eno leto 80, oz. 160 Din. Naroča se na naslov «Ženski list», Zagreb, Samostanska ulica 2.

List je urejevan po načinu kakor večina tujih listov te vrste. Prinaša kopico modelov za pomlad in poletje, pri čemur se drži v prvi vrsti dunajske mode. Poleg tega ima zbirko oblek za deco in za večje otroke, kopalnih kostumov in perila. Tudi več vzorcev za vezenje in druga ročna dela prinaša. Upošteva naše srednje razmere in prinaša tudi vzorce za bolj priproste obleke. Kot prilogo ima zbirko krojev, ki bo dobrodošla zlasti damam, ki si obleke same delajo. Pi-

san je v hrvaščini, opise modelov pa prinaša tudi v cirilici in slovenščini.

V prvi številki začenja z romanom zagrebške pisateljice Zagorke «Gornjogradski knežinja», roman iz zagrebač-kog života iz dobe bana K. Hederwarya. Pisateljica Zagorka list tudi urejuje in je zato jezik razmeroma zelo dober. Dalje prinaša več praktičnih nasvetov za kuhinjo in druge gospodinske panoge ter dubrike: Kino, gledališče, ženski budoar, razna kronika itd.

Četrta pošiljatelj

Van Kaster kakao prispela.

Cene Van Kaster kakao so se vsled stalno naraščajočega konzuma globoko znižale.

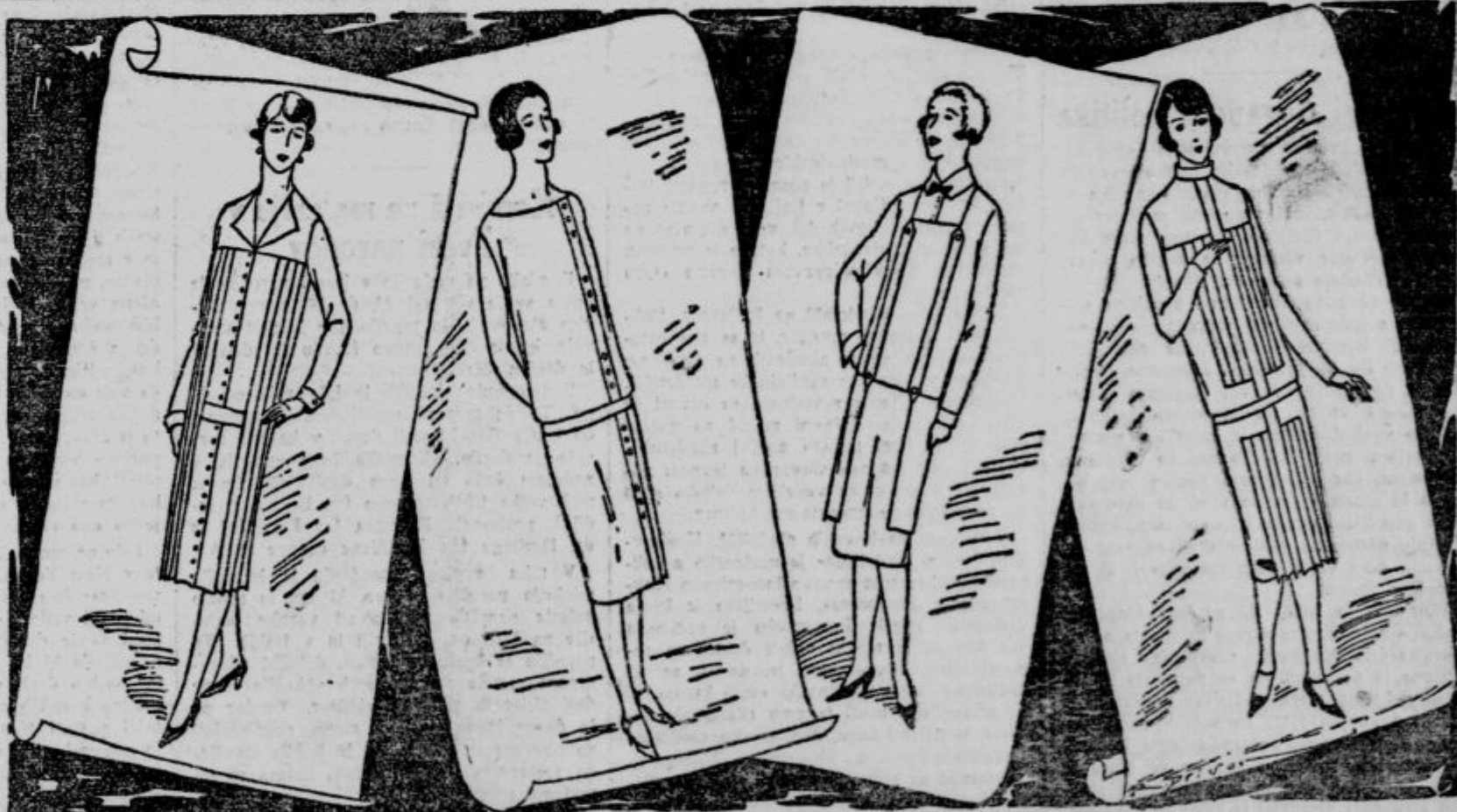
Van Kaster kakao dobite povsod; zahtevajte v lastno korist izrecno VAN KASTER KAKAO!

218-a

Plaščka: (levi) ozek, odprt k gornji sedeči dami, (desni) gladek plašč z visokim ovratnikom.

Četvero ljubkih vzorcev petittne robe

1.) temnomoder rips, 2.) opekasto barvni kasha, 3. lesno barvni epingle, 4.) tenak volnen maroken.

slovenska državljanica, ki že iz prejšnjih časov prebiva v Trstu in se želi sedaj vrniti v domovino. Da je svoječasno v resnici morala prebivati dlje časa v Trstu ali kje drugje v Primorju, se je moglo razvideti iz dejstva, da je govorila precej dobro tržaško italijansko narečje. Nemščino je govorila izborna, skoraj brez vsake narečne primesi, a ko smo dospeli na Rakek, se je pokazalo, da govori enako tudi slovensko.

Na Rekeku je ženska imela nekoliko smole. Založila je nekam «objavo» in je ni mogla najti, tako da ji je komisar zagrozil, da jo bo dal v Ljubljani aretirati, ako se ne izkaže s potno listino. Končno pa jo je le našla, in stvar se je končala zanjo brez nadaljnjih sitnosti.

Sicer nisem škodoželjen, toda jezilo me je, da se ji ni nič pripetilo ne pri tem, ne pri carinskem pregledu. Če ne za drugo, bi ji bil privoščil, da bi jo bili nekoliko pritisnili, že zaradi «kolonije» in ubežništva njenega sina. Ker pa nisem in nočem biti niti policijski niti carinski zaupnik, sem molčal tudi tedaj, ko so ji carinarji premetavali prtljago in pregledovali «sinove ovratnice», ki jih je imela med ostalimi stvarmi, in njeno lastno «nedeljsko obleko», ne da bi opazili, da nosi sama čisto nov svilen šal, ki si ga je šele v Postojni vzela iz zavojia in dela okoli vratu. Smatrala

je pač za svojo dolžnost, da obsova žene «serbe» oslepari tudi za carino, kakor jih je osleparila za «objavo».

Od Rakeka do Ljubljane sta Dunajčan, kateremu pa je treba priznati, da mu ves čas vožnje od Trsta do Ljubljane ni prišla iz ust žel beseda proti Jugoslaviji, in jezična Kočevka večinoma molčala. Ženska se je pač bala, da potniki, ki so vstopili na Rakeku, razumejo nemški. V Ljubljani je Kočevka izstopila, da se je, kakor je pravila prej, s prvim dolenskim vlakom odpeljala v Kočevje.

Prehlajen do kosti, sem prispel v Ljubljano, kar me gotovo ni navdajalo s posebnim veseljem. In če sem človek, ki mi naša narodna država ni puhla fraza si je lahko misliti, kak vtisk je napravilo name iz onih pogovorov v vlaku izvirajoče spoznanje, da ima naša država tik ob moji gadje gnezdo, iz katerega sika proti njej na vse strani tako sovraštvo, kakor ga je kazala ona Kočevka. A če so ženske take, kakšni so potem šele moški!

Ne, s tako dvojno smolo bi se pač vdrugo ne vozil rad, kajti tako slabe volje, kakor tokrat, še nisem prišel v Ljubljano. In mislim, da mi ne boste zamerili, če vam povem čisto odkrito, da še danes proklinjam sobotni sneg in vsa kočevsko velikonemsko kolonijo.

J. N. O.

J. Suchy: Zgodba o tesarju in njegovi nezvesti ženi

Nekoč je živel tesar s svojo ženo, ki pa je bila razuzdana nravi ter na slabem glasu. O tem je naposled zaznal tudi njen mož. Premišljeval je, kako bi jo tozadevno preizkusil. Rekel ji je: «Jutri odpotujem za nekaj dni. Pripravi mi jedil za pot!»

Mož je zgodaj zjutraj vstal ter odšel. Ona se je ves dan hlapala ter komaj čakala, da se zvečeri. Nato se je napolnila k ljubimcu, veleč mu, naj jo obišče, čim bodo ljudje polegli spali. Tesar pa, ki se je čez dan skrival v gozdu, se je zvečer povrnil domov ter legel pod posteljo. Med tem je k ženi prišel njen ljubimec.

Tesar bi ga najraje bil na lice mesta ubil. Toda sklenil je, da raje počaka in posluša. Žena je med tem zaprla vrata ter, hoteč stopiti v posteljo, z nogo zadela ob tesarja pod posteljo.

«Aha,» si je mislila, «gotovo se je vrnil domov, da me preizkusi! Pa mu bom zmešala štreno!»

Njen nestrni ljubimec jo je že hotel objeti, toda ona je vzdignila roke ter ga prosila rekoč:

«Ne smeš se me dotakniti, zakaj zve-sta sem svojemu možu. Če ne, te pre-

kolnem, da se izpremeniš v pepel.» On pa je odgovoril: «Zakaj si me pa potem klicala?»

Ona: «Poslušaj me! Davi sem šla v kapelico molit. Tedaj slišim glas z visine: «Hči, vem, da si moja oboževalka. Toda kljub temu boš po volji usode tekom šestih mesecev postala vdova.» Jaz sem jej odgovorila: «Vzvišena! Ako ti je že znana nevarnost, ti bo znano najbrže tudi sredstvo proti njej. Povej mi, kako bi moj mož dosegel starost sto let!» Nakar ona: «Poznam sredstvo. Poslušaj me! Ako se danes udaš tujemu možu, zadene tega nezgoda, ki preti tvojemu možu, tvoj mož pa doživi starost sto let.» — Redi tega sem te pozvala sem. Sedaj stori, kakor misliš in znaš. Prepričana sem, da se uresniči beseda božja!»

In uživala sta vse naslade ljubezni. Nato je ljubimec odšel. Nespacetni tesar pa, ki je bil priča vsemu, je tedaj zlezal izpod postelje ter rekel ženi:

«Zal mi je, da sem verjel ljudskim jezikom: zakaj prepračal sem se, da si mi vdana in da delaš vse le v mojo korist. Pridi, da te objamem!» —

Norec pobotajo dobre besede, čeprav se pred njegovimi očmi dela greh.

Darujmo za sokolski Tabor!

Kipar Lojze Dolinar

K letošnji spomladni razstavi v Ljubljani

Na letošnji spomladni razstavi v Jakopičevem paviljonu, ki se odpre na prihodnjo nedeljo, bodo razstavili svoja dela naši umetniki Dobrovič, Dolinar in Kos.

Lojze Dolinar je brezdvomno danes eden prvih jugoslovenskih kiparjev. Ni Meštrovič, ali je Dolinar, je samobiten, samostojen, krepak umetnik, je individualnost in razred zase in si je umel priboriti tudi priznanje in mnogo več, kakor takozvani »Achtungserfolge«. Njegova letošnja razstava ga nam kaže sredi silnega razmaha in moškega ustvarjanja.

Lojze Dolinar.

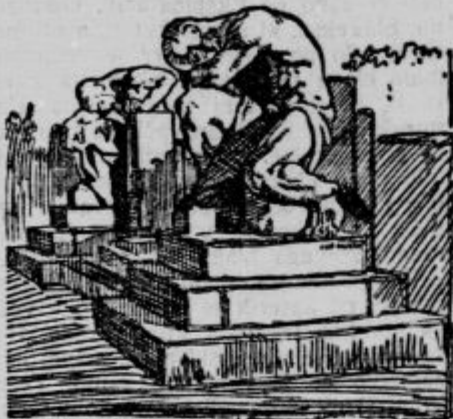
Lojze Dolinar je še mlad Rojen je 19. aprila 1893 v Trnovem v Ljubljani, stare meščanske obrtniške rodbine, srednje šolo in obrtno šolo delal pri profesorju Repiču, znanemu kiparju, umetniku starejše naše kiparske generacije. Že v šolskih delih je vzbudil pozornost. Ko mu Ljubljana ni mogla več nuditi nadaljne izobrazbe, je odšel na Dunaj na umetnostno akademijo k profesorju Millnerju, po enoletnem studiju v tiskratno Meko upodabljaljočih umetnikov, v Monakovo, k profesorju Müllerju. Oba profesorja umetnostnih akademij sta bila in sta še na najboljšem glasu kot prava umetnika in vzgojevalca.

Dolinarjev prijazni ateljer v Levstikovi ulici.

Iz Monakova je Dolinarja peljala pot za nekaj časa v Prago in potem nazaj v Ljubljano, kjer je prvič javno nastopil v razstavi svojih mladih del v Jakopičevem paviljonu 1914. Spominjamo se mnogih njegovih portretnih studij, kompozicijskih studij, več torzov. Začutili smo, da smo dobili v Dolinarju prvovrstnega umetnika ali vsaj bodočega in da ometa postati naš slovenski kipar. Kritika je postala nanj pozorna, čeprav iz početka ni vedela, kam bi bil, in sploh ni bila vajena drugačnih del kakor na platnu.

Pozneje je moral tudi Dolinar k vojakom, v Judenburg k sedemnajstemu. Tam je dovršil od Peruzzija pričeti veliki spomenik padlim »Janezom« na judenburškem pokopališču. Tudi to delo je ponovno obrnilo pozornost nanj. Ko je potem leta 1916, otvoril svojo prvo veliko razstavo v Jakopičevem paviljonu, je bil že znanec publike, ki je prišla v razstavo s pretenzijami. Ni pa bila razočarana, marveč prav priletno presenečena. Razstavljene umetnine so dokazale, s kako velikimi koraki napreduje kiparjeva zmožnost, da ustvarja drugače, kakor smo bili valent gledati, in da je postal že ves samosvoji, ves v neki določni svoji razvojni smeri, s krenko, napačno, lastno individualnostjo. Zanj je pričel

Nagrobni spomenik dr. Kreka.

silni obraz Matije Gubca, ki je izražal tragiko našega človeka v zadnjih stoletjih in baš zopet v oni dobi. Ta Gubec je bil že ekspresija vsega onega, kar je divjalo v nas, in je obenem tako realističen lik, da je po pravici na nas zaslovel z Dolinarjem in Dolinar z Gubcem. Evo, tu je mož! Kje je sedaj prilika, da pokaže na monumentalnem delu, kako daleč je razpet njegov lok, koliko sveta in naše duše je z njim objel in zajel?

Poleg Gubca pa, poleg tega orjaškega načrta, evo ti portretni kip mojstra Jakopiča, portretni kip gđe. P. S., vrsto kompozicij in studij, favnov, vil itd. Kritika v »Slovanu«, »Zvonu« in dnevnikih je iznova dvignila glave in obrvi, postala je pozorna, hodila okrog mladega mojstra, iskala, primerjala in ni štedila s priznanjem, dasi se je končno rezervirala za vse mogoče eventualnosti. Postala je sila previdna, morda, ker pri presoji umetnin te dimenzije ni imela ... rutine.

«Delo — Sila.»
(Velik haute-relief za palačo OUZD na Miklošičevi cesti.)

Dolinar pa gre svojo pot smoteno dalje. Pri natečaju za Krekov spomenik 1917 z lahkoto zmaga njegov osnutek. Dve leti pozneje je delo dovršeno.

Leta 1918. povede Dolinarja za nekaj časa v Ameriko v New York in Cleveland. Med drugim dogotovi tukaj portretni kip miss Hoffmanove, slovite ameriške kiparice, učenke Rodinove. Po obolevosti se Dolinar vrne v Ljubljano, kjer kmalu zopet razstavi 1919. nova, čeprav manjša dela, vile, nimfe, osnutke, studije, torze, skice. Tej razstavi iznova sledi leta intenzivnega poglabljanja. Leta 1922. prinese Dolinarju končno zmago nad skepto. Sedaj je prodi, je poznan in priznan. Razstava 1922 pri Jakopiču iznova pokaže Gubca ter portrete gđe. S. B. portret Bučka, gđe. R. T. in druge, dalje kralja Matjaža, pendant Gubčev. Osnutek morda za ... slovenski Pantheon? Portreti njegovih so, no kakšni? Pričela je težava, kam bi ga klasificirali. Realist, naturalist, ekspresionist? Kakšen izem je nati pripraven? Njegovi portreti so se smehljali. Bili so in so živili, smehljajo se in ... izražajo karakterne črte portretirance. Izražajo več, kakor vsakdanji njegov obraz! Krepki so, živi so, dihaajo, žive, mislijo ...

Poleg njih zopet vrsta kompozitornih studij, osnutkov, in dovršeni kipi. »Počiva-joča plesalka«, »Melanholija«, »Sama«. Ali si videl to življenje, to kretinjo, to živo gibanje teles iz mramorja? Črni mramor podčrtava karakteristiko in ni izbran za portret morda le radi tehnike ali kaprice. Tudi izbira materiala ima svoj pomen in namen. Kipi »Sake« dečje glave, ni kip. To je živa glavica, ki je sama prisilila gledalca, da je po celo uro obstal pred njo in si jo vtisnil v spomin.

Kritika je sedaj priznavala v en sam glas,

čeprav mnogokrat nerodno. Po zunanosti, po slučajni, včasih in nihakor vedno uporabljani, vsem modernim kiparjem lastni liniji, ki jo pa najdemo že tudi pri Asirčih in potem v mnogih dobah do današnje, so nekateri kritiki hoteli videti v Gubcu, v Matjažu in v neklih osnutkih, da sledi Dolinar Meštroviču. Sodba, lahkomišlino izrečeno in lahkomišlino ponavljana samo dokazuje, kako so ti kritiki nesamostojno gledali, nevedoč, kaj naj poreko o neznanem jim ustvarjanju. Končno pa je le obveljalo priznanje povsem.

Ob kraljevi poroki so njegova dela vzbudila pozornost tudi na — sicer ne preveč spretno organizirani — razstavi v Beogradu, kjer so tudi postavljeni sadovi dveletnega njegovega trudopolnega dela v palači Jadranske banke: Deset velikih reliefov na pročelju palače, sredi dvorane pa 27 m dolgi dekorativni friz. Reliefi in friz predstavljajo prizore iz našega življenja, idealizirane in stilizirane: obrt, industrijo, pomorstvo, poljedelstvo, rudarstvo, trgovino, ladjarstvo itd.). Vse to delo je dokaz neprestanega hitenja navzgor, dokaz moči in znanja.

Jeseni 1924. Pariz, — potem zopet delo v ateljeu, in evo zopet se čez teden dni ot-

«Skrb za delo.»
(Velik haute-relief za palačo OUZD na Miklošičevi cesti.)

vori nova razstava njegovih del, skupno z razstavo slikarjev, Slovenca Gajmira Kosa in Srbina Dobroviča, o kojih spregovorimo posebej.

Upamo, da bomo na tej razstavi videli dva velika visoka reliefa, dvoje monumentalnih del, ki brezpogojno spadata na to razstavo. Kakor čujemo, hoče jih lastnik dati vidiati že te dni brez ozira na razstavo — upamo pa, da porde tudi drugače in da se z vzidanjem lahko še kakšna dva tedna počaka. Umetnik gotovo zasluži ta obzir, in prav gotovo tudi občinstvo. Oba ogromna visoka reliefa (po 2 m višine in 1,50 m širine) predstavljata »Delo — sila« in »Skrb za delo« in sta namenjena za novo zgradbo »Okrožnega urada« na Miklošičevi cesti.

Na razstavi bomo dalje videli dela, ki jih nekateri poznajo iz ateljeja, »Mladost« (les), »Sence«, mistično ekspresionistično, in vendar mirno, trezno delo, tragično »Glasvo« (črn mramor), »Matje«, veliko skulpturo

«Glasvo.»
(Črn mramor.)

za grobnico zasebne rodbine, zopet portrete kakor tudi kolekcijo studij, portretnih in kompozicijskih.

Umetnik po božji volji postal je Dolinar po zasluženju prele glasnik krepke, sočne umetnosti pri nas, kakor mnogi eksperimen-

tatorji, ki žive le v projekti. Dolinar ne piše, ne polemizira. On dela in ustvarja. Kar je ustvaril, je že takšno, da več ne smemo reči, da »vzbuja nade«. On je nade že opravičil, jih je že izpolnil. Stori je pa

to v toliki meri, da se sme reči: Če mi bodo zunanje okoliščine ugodne, nam morda podari veliko delo, ki bo zaslovelo izven ožjih meja. To omogočenje želimo njemu in sebi.

Filatelija

«Modre Pokucije» zadnja stran

Kakor medalja ima tudi vsaka znamka sprednjo in zadnjo stran. In ker tako velja pregovor, zadnja stran navadno razočara, čeprav ni ravno aprili. Da je tudi to redkostjo tako, sem slutil že zadnjič (glej št. 100 »Jutra«), pa je stavec, če ne kdo drugi, izbrisal zadnje tri besede mojega rokopa. Ta konec slove namreč v manuskriptu takole: »Tako poročajo listi in zbirali so nezbiralci se razburjajo, kakšna more biti znamka za 450 milijonov dinarjev. Kakor vsota — negotova.« Te tri razprto tiskane besedice sta mi narokovala dvom in slutnja, da cela stvar ni tako lepa kot so jo opisovale madžarske novine, ki mi jih je prevajal prijatelj Pogačnik iz Kranja oni teden še po polnoči v najboljšem namenu, da »Jutro« prvo objavi to dosedaj vsaj po številkah največjo filatelistično senzacijo. Nikakor ne iz nevoščljivosti, temveč samo iz strahu za dobro spanje in ljubo zdravje filatelistov širom domovine, sem odprl vrtica dvomu in zli slutnji, da mrzli Gorenjec, ki je pri fotografu odnesel ta zaklad in celi mesec pihal pri nas, ne bo prinesel od 450 milijonov dinarjev z Dunaja celo do nas — pa nekdo črta v treh besedah izraženo neupanje. Ali naj zdaj še nosim odgovornost za vse težke sanje in skrbni znamkarjev za skoro tri milijarde dinarjev in pa za nahod, katerega so staknili, ko so cele tedne buhli v veter, ki naj jim prinese izveličavno marko. Jaz ne! Na tablo s manuskriptom, da se izkaže pravica!

Ne tajim, da bi ne bil tudi jaz malo poškilil po blatu in proti severu, ki mi sicer ni prinesel »modre Pokucije«, pač pa v torkel jutraj samega blvskega lastnika te dragocenosti, g. Ernesta Szécsija, trgovca z znamkami iz Subotice. Še predno je tretjič pomohil zemljo v kavo in mi je razodel, da je prišel popravljati katalog naših znamk za »Donaupost« in še posebno za album, katerega v kratkem izda samo za naše znamke, mi je že diktiral zgodovino »modre Pokucije«.

Rumuni so torej res pretiskali modro avstrijsko znamko iz leta 1908, za 25 vinarjev s črkami CMT in vrednostjo 60 vin. v kvadratu. Ostanek raznih neprodanih znamk je kupil univ. prof. dr. Gronich in med njimi našel dve taki znamki. En komad je leta 1920. prodal v Avstrijo za 8000 mark, drugega je pa dal v zameno gosp. Szécsiju na podlagi Michelovega kataloga za leto 1921/22 za druge znamke za 50.000 mark, kar je po takratni valuti odgovarjalo okrog 10.000 dinarjem. Leta 1922 pa je Szécsij dal »modro Pokucijo« v zameno veleposestniku Imre Ungarju in sprejel za njo druge znamke v vrednosti kakih 12.000 Din. Ker Ungar ni imel kompletne Pokucije, je druge znamke iskal pri trgovcu Marbachu na Dunaju in ga vprašal, zakaj »modre Pokucije« ni v nobenem katalogu, ter kako visoko to znamko cenil. Dunajski trgovec je to znamko ocenil za 6 milijonov avstrijskih kron in mu to svoto tudi ponudil zanj, pa jo lastnik ni hotel dati, češ da ni na prodaj. Nato je Marbach pisal Ungarju, da I. Bogdan sestavlja specialni katalog pokucijskih znamk, in ga v njegovem imenu prosil, naj znamko v svrhu reprodukcije pošlje na Dunaj, češ da on sam jamči za znamko. Ker bi bila objava znamke le v lastnikovo korist, jo je rad poslal na Dunaj, kjer je izginila pri fotografu. Ko je Ungar izvedel za to nesrečo, je poslal nekega svojega službenca tja, ki je na Dunaju slišal govorico, da je Marbach dal Britisch Museum 1 1/2 milijona angleških funtov na razpolago za nakup znamke. Mož je vse naznanil policiji, ta je zaslila fotografa, ki se je v zadregi nerodno zagovarjal, enkrat z vetrom, drugič pa, da je znamko založil in končno je prišla vsa stvar v časopise. Marbach je imel škodo radi izgube, sitnosti s policijo in s pogajanjmi z lastnikom, posebno so ga pa jezile časopisne vesti, ki gotovo niso bile v korist njegovemu dolnemu glasu. Končno je rekel, da bi raje izgubil en milijon ali pa tudi dva, če bi ne bilo te nesreče. In ta vzklil obupanega trgovca, ki baje niti ne premore tako visoke svote, so časopisi raztrohili po svetu za njegovo ponudbo za znamko, ki je v resnici vredna kvečjemu 25.000 Din, ker je za prevratne znamke, posebno pa še za pretiskane, dobili silno težko kunca, čeprav je znamka brez dvoma pristna. Ungarja seveda radi stroškov stane že mnogo več, zato bo tudi ostala v njegovi zbirki, če jo zopet najde. Odgovor

British Museuma pa g. Szécsiju še ni bil znan.

Tako je aprilska ploha izprala tudi »modro Pokucijo«.

A. G.

Novosti

Filigran imenujejo Francozi znamenja v papirju, katerim Nemci pravijo »Wasserzeichen«. Ti znaki namreč nastanejo v tanki papirni masi, ki se pomika po situ stroja, na ta način, da na njo rahlo pritiskajo iz žice napravljene črte, črke, emblemi ali ornament, ki so pritrtjeni na valjarju iz ž. ne mreže. Ker se pa ornamenti in naldit iz tanke, navadno srebrne ali zlate žice imenujejo filigran, pravijo Francozi tako tudi vsled pritiska filigrana nastali prosojni likom v papirju. Taka znamenja je sicer mogoče napraviti tudi na več drugih načinov, n. pr. s tiskom z mastjo ali oljem, s satinažo i. dr., nikakor pa ne z vodo. Nemško nesmisel smo torej mi po prelepem vzorcu »kolodvor« duhovito »poslovenili« z grdob »vodoznak« ali smo si pa v sil! pomagali z »vodenim« oziroma »vodnim znakom«, kar pa ni pripravno in tudi ne odgovarja postanku takih znakov. Prosojna znamenja v papirju, katera filatelisti pri znamkah razlikujejo z največjo pazljivostjo, imenujemo torej »filigran«.

»Marburger Zeitung« je razen »Jutra« edini politični list v Sloveniji, ki ima stalno filatelijo namenjeno rubriko. Pred kratkim je objavila daljši članek o organizaciji jugoslovenskih filatelistov s posebnim ozirom na Maribor. Napoveduje združitve slov. fil. društev in krožkov ter izraža upanje, da bo tudi ljubljansko kot najstarejše slovensko društvo z veseljem podprlo ustanovitev nove zveze. Pozivu se pridružujemo z iskrenim veseljem, ker ne dvomimo več o najboljših namelih večine članov »Slovenskega fil. društva«.

Katalog slov. znamk izda ugledni strokovnjak dr. Weinert, urednik zelo razširjenega časopisa »Donaupost«, v — madžarskem jeziku. Dokaz, da se celo Madžari bolj zanimajo za naše znamke kot mi. K temu katalogu pa založi trgovec E. Szécsij v Subotici prav pripraven album s črnimi, zlatoobrobjenimi polji in srbohrvatskim in nemškim tekstom na prozornih listih med kartonskimi listi za znamke. Katalog in album sta namenjena splošnim zbiralcem, pa bosta oba imela vedno naših znamk, navedenih z ozirom na tisk, odtenke barv in papir. Gospod Szécsij je kupil tudi vse naše znamke, kar jih je še mogel najti — mi pa seveda prodajamo, da jih bomo v kratkem kupovali od njega po desetkratnih cenah.

O naših znamkah z obeski (glej »Jutro« št. 9 in 15) objavlja znani urednik »Deutscher Sammler — Zeitung«, H. Treitel, ki je za svojo zbirko naših znamk dobil v Haagu srebrno medaljo, kratak članek s slikami. Imenuje jih »Zusammendrucke von Slovenen«. Sicer mu je znanih le malo različnih znamk z obeski, pa mu vendar moramo biti hvaležni, ker širi zanimanje za naše znamke.

A. G.

Italija: 20 c., črni pretisk na 15 c. lila — znamka za pnevmatično pošto; 70 c. črni pretisk na 60 c. rdeči — žurna.

Lichtenstein: 1 1/2 franka, modra, grad v Vaducu.

Saarsko okrožje: 45 c. karminasta, zobčana 13 1/2:12 1/2; 10 frankov, temnorjava, zobčana 12, večji format kot male vrednosti, obe s sliko madone s puščicami iz Bliesskalt.

Švica: 20 r. karminasta — do sedaj oranžasta.

× Velik in predrzen vlom se je pripetil te dni v Parizu v bližini Champs Elyseeja. Lastnik trgovine z dragulji je šel opoldne v »voje stanovanje v isti hiši h kosilu. Med tem so vlomili zlikovci v trgovino in jo popolnoma izropali. Dasi je ulica zelo obljudena, ni nihče zapazil vzloma. Tatovi so odnesli za 600.000 frankov zlatnine in draguljev.

× Italijansko vinogradništvo. Povodom vzorčnega velesejma v Milanu se je vršil ondi kongres italijanskih vinogradnikov pod predsedstvom poslanca Marecalchija, ki ceni vrednost italijanskih vinogradov na 25 in letni izkupiček grozdja in vina na 8 milijard lir, kar pomenja skoraj tretjino vrednosti vseh poljskih pridelkov v Italiji. Država ima iz vinske industrije na leto okroglo dve milijardi lir dohodkov. Kongres je sklenil zahtevati od vlade strožjo zakonodajo glede ponarejevanja vina in vinskih produktov.

Še so Vaši zobje zdravi —

ako pa ne boste svojih zob in svojih ust pravilno čistili, boste kmalu opazili pojave bolezni, ki Vam bodo napravljali mukopolne ure. Preprečite jih! Kozarec tople vode, v katero kanete par kapljic zobne vode Odol — več ni potrebno. S tem si dobro izpirajte usta, in si nato — najboljše po vsaki jedi — temeljito osnažite zobe: to je najboljša metoda, po kateri si čistite svoja usta in svoje zobe, poleg tega pa tudi najcenejša, kajti če rabite Odol, si prihranite več kot pri vseh zobnih kremah in praških. — »Odol« je kulturni poim. Ves svet rabi Odol.

Priložnost, ki se ne povrne!

Platneni čevlji solidno izdelani iz najboljšega platna, moderna
fazona, regularno blago, nobeni ostanki
1 par po Din 100—
v prodajalni čevljev Ljubljana, Krekov trg 10/1.
Trgovci zahtevajte ponudbe!

- BISER SLOVENIJE -

starodavno radioemanacijsko termalno (38° C)

kopališče Toplice pri Novem mestu

(Dolenjske Toplice).

Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Pošta, telegraf, telefon, železniška postaja:
Sreča - Toplice na progi Ljubljana - Karlovac.

Že 400 let pr. Kr. znana zdravilna termal, že v Val-
vazorju l. 1689 večkrat omenjena, zlasti kot: „čez
moro dobra kopel, tako od daleč mnogo obiskovana“;
od dvornega svetnika Fr. Sukleta označena kot:
„starodavni čudodelni izvir“ (Prager Presse 1924
št. 155.), po mnenju ranjkega znanega praškega
internista prof. Dr. B. E. Sella po svoji zdravilni moči:
„ena iz najbolj ših term v Evropi“.

Zdravi:

Rumatizme vseh vrst, giht, ženske bolezni,
arteriosklerozo, neurastenijo, ostarelost, posledice
zločinov in poškodb, kožne bolezni itd.

Vsaka tukajšnja kura je tudi življenje
osveževalna in omlajevalna kura.

Vse kopeli so neposredno na izvirkih in
terma jih polni le izključno z lastnim pri-
stikom brez vseh črpalk in brez vodo-
vodnih cevi.

Sanatorij s celoletnim obratom pod eno
streho s kopališčem. — Elektro- in mehanoterapija,
dietetična kuhinja.

Cene v sanatoriju: I. razr. od Din 120, II. razr.
od Din 95, III. razr. od Din 75.

Zdraviliški dom z jedilnim salonom, par-
kom itd.; ves moderni komfort, vse reno-
virano. Krasna gozdnata okolica, izhodišče
divnih izletov.

Prospekte in vsa pojasnila daje na zahtevo
brezplačno

ravnateljstvo.

2266-a

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

IDA SKOF-WANEK naslednica

LJUBLJANA, Pod Trančo 2.

Priznana solidne cene. — Preoblikanje in predelovanje se
točno izvršuje.

113-a

Matija Perko

mizarska tvornica

Zgor. Šiška - Celovška cesta 121
LJUBLJANA 2544a Telefon št. 372

Priznana solidna izvršba vseh del
po zmernih cenah.

JAVNA DRAŽBA.

Na molbu trgovačke tvrdke Braća Janeković, trgovina
drvom i parna pilana d. d. u Zagrebu, zastupane po odvjetniku
Dru. Guri Janeković iz Zagreba, razpisuje se ovime u smislu
paragrafa 351 i 347 trg. zakona javna dražba

3200 komada bukovih pragova,

koje je kupila a nije na vrijeme preuzela t. t. Groszmann
Jenő Fattermellő Budapest

na dan 20. maja 1925. u 14.15 sati

i to na željezničkoj stanici Videm-Krško, gdje se
pragovi nalaze.

Isključna cijena trupaca je Din 160.000—, a prodati će se
najboljem nudocu i to uz gotov novac.

Jamčevina je 10% od isključne cijene, koja propada u
korist vlasnika pragova, u koliko kupac ne bi udovoljio draž-
benim uvjetima.

Pri tome stoji na vidu kod podpisnog ureda, zatim kod
kr. notara g. Dra Antona Bartola u Brežici, kod moliteljice u
njezinoj poslovnici Zagreb, Bregovita ulica 5 i kod odvjetnika
Dra. Gjura Janekovića u Zagrebu, Zrinjski trg broj 1.

Obćinski urad Videm srez Brežice,
dne 6 maja 1925.

2588a

Koliko stara hoće biti žena

odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zane-
marja. Žena ostane vedno mlada, ako rabi Fellerjevo
Eisa obrazno p. mado, ki stori kožo v najkrajšem času
be o, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego zas
nai se uporablja Eiza-pomada za lase. Enako možk. ki
nočeje biti plehasti! Za poizkus 2 lončka za 36 di-
narjev, ako se pošlje denar vnaprej, ali pa 46 dinarjev
po povzetju od LEKARNARJA EUGEN V. FELLER v
STUBICI DONJI, Elizirig 245, Bivatska.

46-a

AUTO-MOBILNE VOŽNJE

po naročilu vsaki čas na razpologo

1—2 osebi za kilometer ... Din 5—

3—5 oseb za kilometer ... Din 6—

6—11 oseb za kilometer ... Din 8—

se priložila 2548 a

JUGO AUTO, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 36.

Telefon 236. Telefon 236.

Karo-svila

je zadnja novost.

Oglejte si

brezobvezno

krasno založo pri

H. KENDA

Ljubljana, Mestni trg 17.

Morsko kupališče Krk

na otoku Krku, nedaleko od Sotaka.
Hotel „Krk“ izvršna kuhinja, bašta. Cijela
opskrba dnevno dinara 50—.

Rafael Malinarić
vlastnik.

2245-a

REFORM

steklenice za vkuhanje sadja in povr-
nine so najbolje in najcenejše.

Glavna založa za vso državo:

Lovro Pačvar, Ivan kovci

Istotam se dobe Zupančeve knjige „Kon-
serviranje sadja in površin za
domačo uporabo“ v slovenski in
hrvatski izdaji.

176 a

Gospodinja, naročite!

Mirtne vence in šopke

za birmo, umetno cvetlično
listje, nagrobne vence kakor se-
stavne dele nudi po konkurenčni
ceni Rado Pregrad, cvetličarna
Podčetrtek. — Lastni izdelki.

2812-a

Predno si oskrbite

birmanska darila

si blagovolite ogledati

založo

zlatnine, srebrnine in ur trške

Lud. černe

Ljubljana, Wolfova ulica 3

Oglarja
podietnika

za večletno
dobo v veli-
kem gozdnem
revirju 1880

Gozdni urad,

Oplotnica, Staj.

2584-a

Prva slovenska parna vul-
kanizacija vseh vrst
gumij

199-a

P. ŠKAFAR

LJUBLJANA, Rimska c. 11

Tkanino za dohištvo

pliš, moquet, afrik, strune peresa,
grad za mairace, rolete, tupo, platna,
treblji in ostale ispearske in sed-
larske potrebštine tudi po
najnižjih cenah

I. OMERZO I DRUG,

ZAGREB Petrinjska ul. 3, dvorište. Telef. 21-83.

Na debelo in drobno!

1824-a

Manufaktura

v bogati izbori

Najnižje dnevne cene

Na debelo Na drobno

pri Chrobot Franc d. z o. z., KRANJ

Drva in oglje

kupi vsako množino d. d.
Deska v Ljubljani. Poslati
je pisemne ponudbe z naj-
nižjo ceno fco. meja.

2521-a

Korespondent-inja

ki je zanesljiv in zmogljiv, dober stil-
zator in hiter strojeopisec,

se sprejme.

Glavni pogoji je perfektno obvladanje
srbo-hrvatskega jezika ter ima radi tega
Hrvat prednost

Ponudbe z natančno navedbo osebnih
podatkov, prakse, službovanja in zahtevo
plače je poslati na „Poštni predal 113“
v Ljubljani.

2592a

POZOR! Ali že veste POZOR!

da se 2410-a

trgovina Marija Rogelj

sedaj nahaja na

SV. PETRA CESTI 26, poleg Kolodvor. ulice

Priporoča svojo krasno pomladansko založo štofov,
čajgov, kloti, cečirja, oksforda, delena, kambrika,
silona, bele in ružave kotenine, platna za ruže,
dalje možko in žensko perilo, svilene jumperje,
krasne rute in šerne, kravate, nogavice, pavolo
in drobnarije.

Povsod se javno govori, da se pri meni dobro
in najceneje dobi!

Marija Rogelj.

Ločitev zakona

Moži: je nezogibna, ako dobim v jedi še enkrat ščurka!

Žena: Bog! Saj mi plijejo ščurki že ves čas kri. Pa kaj pomaga, če
ni sredstva zoper nje!

Moži: Prej ga res ni bilo. Toda koncesionirani zavod „Pana“
Ljubljani na Poljanski c. 12 je iznašel sredsvo, ki po-
mori brez vsake nadležnosti in brez vseh posledic vse ščur-
miši in rojgane. Poidi ali pa piši takoj tja!

Pravi holandski KAKAO GROOTES

2589a

je v uporabi najizdatnejši, najokusnejši in najcenejši.

Poskus Vas prepriča. Zahtevajte ga povsod!

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otro-
ških vozičkov, živalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih
delov, posvmetik. Posebni oddelki za
popolno popravilo, emajliranje in ponikla-
nje dvokoles, otroških vozičkov, živalnih
strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franco

„TRUBA“, F. R. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

106a

Kamgarn in štof

za moške obleke

Velika izbira in nizke cene.

2375-a

R. Miklauc „Pri Škofu“, Ljubljana

Na obroke in posodo
prve svetovne fabrike: STEINWAY, FÄSTER, BÖSENDORF
F&A, Originali STINGL itd. dobite let pri
muziku-strokovnjaku (hrvatem učitelju Glasbene Matice)

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 2, poleg magistrata.

Istotam najbogatejša izbira vsakovrstnih godal, mojstrskih
violin in ozimejnih strun.

Najpopolnejša tvrdka Jugoslavije!

TRGOVSKA BANKA, D. D. V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVA Din 19.000.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj:

TRGOVSKA

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik,

Konjice, Novo mesto,

Ptuj, Rakek,

Slovenjgradec.

Telefoni:

139, 146, 458

EKSPOZITURI:

Logatec

Prevalje

46a